

MAGYAR LAPOK

* KERESZTÉNY * N A D L A D *

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

NAGYVÁRAD

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

HONVÉDEINK BEVONULTAK KINCSES-KOLOZSVÁRRA

Zászlórengeteg és viharzó lelkesedés fogadta a felszabadító magyar hadsereget

Alomnak is szép: Kolozsvár, a kincses város visszatért újból az anyaország szívére! Szakadó eső záporozott végig Kolozsvár híres főterén és az utcákon, amikor a honvédek bevonulása megkezdődött, de ez az eső csak arra volt jó, hogy a román impérium utolsó emlékeit is elmossa. Kolozsvár népe rendületlenül kitartott az utcákon és szárnyaló, viharzó lelkesedése nem ismert határt. Ez a lelkesedés talán akkor érte el tetőfokát, amikor három óra tájban a honvédek lovainak patkói felcsattogtak a fő-utca kövezetén s a kivont kardok megvillantak a futó felhők alatt. Kolozsvár népe együtt énekelt a honvéd zenekarral. Szálltak, zengtek, gyújtották az Erdélyi induló hangjait és lobogott a magyar zászlók rengetege kincses Kolozsvár felett. Végre Kolozsvár, ez a gyönyörű város is megtalálta önmagát. Sírva, nevetve ölelkeztek össze a kolozsvári utcák ezen a csodálatosan szép magyar ünnepnapon.

Szín pompás népviseletben fogadta Kalotaszeg népe a bevonuló magyar honvédeket

Bánffyhadról jelentik (M. T. I.): Kedden délelőtt ragyogó napsütésben érkeztek meg a magyar honvédseregek Bánffyhadra. A városka lakossága már a kora reggeli óráktól kezdve talpon volt és várta az érkezőket. Hatalmas diadalkaput emeltek a nagyközség határában és Kalotaszeg községeinek lakóiból összeállított lovasbandérium is itt helyezkedett el, hogy tovább kísérje a bevonuló élecsapatokat. Végig a fő-utcán sorfalat állott Kalotaszeg szín pompás nemzeti viseletbe öltözött népe. Ott volt a bécsi döntés alapján Romániához visszamaradt három kalotaszegi magyar község népe is, valamint a többi kalotaszegi község lakói. Felejthetetlen látvány volt a gyönyörű népi viseletben pompázó rengeteg magyar ember hosszú sora. A Fő-terén Nagy Miklós alpolgármester üdvözölte az elővéd éldandárparancsnokát, majd előre hozták az elő menetelő ezred zászlaját és hatalmas virágkoszorúval díszítették fel. A magyar honvédség fogadására rendezett ünnepségek színhelyén elsőnek Bokor Márton református esperes köszöntötte az éldandár parancsnokát és a magyar honvédséget. Majd Keresztes Károly katolikus plébános mondott gyönyörű szárnyalású beszédet. Szentimrey Ferenc nyug. százados a frontharcosok nevében, Illosnay Árpád az iparosok nevében mondott lelkes hangú üdvözlő beszédet. Utána a kalotaszegi nők képviselői, majd egy kisleány és kisfiú köszöntötte az éldandár parancsnokát, hatalmas virágcsokrokat nyújtva át neki. Az éldandár parancsnok szívből jövő szavakkal köszöntötte meg a lelkes és felejthetetlen fogadtatást. Este magyar zene szóra az utcákon tánéra perdültek a fiatalok és elvegyültek közöttük a magyar honvédek is.

Budapestről jelentik: A magyar királyi honvéd vezérkar főnöke közli: Csapatunk szeptember 10-én a lakosság nagy lelkesedése közepette elérték a kijelölt menetcélokat. Szeptember 11-én Kolozsvárt. Kolozst. Székelyke-

reszturt, Székelyudvarhelyt, Csikszerecsét és a gyimesi szorosot szállják meg.

A honvédevezérkar közleménye.

Budapestről jelentik (M. T. I.) A magyar királyi honvédevezérkar főnöke közli szeptember 11-ikén 10 órakor: A mai napra megszállásra kerülő területekre csapatunk az előnyomulást reggel 7 órakor megkezdte.

Mámoros örömműnep Kolozsvár főterén

A honvédseregek élén bevonuló altábornagyot elsőnek dr. Vékás Lajos, a Magyar Párt kolozsvári tagozatának elnöke üdvözölte.

— Elérkezett az a pillanat, — mondotta a többi között, — amiért huszonkét év óta szüntelenül imádkoztunk.

A szónok a továbbiakban Kolozsvár város lakosságának köszönetét és hódolatát tolmácsolta Horthy Miklós kormányzónak, a magyar honvédségnek, a magyar kormányynak és beszéde végén éltette a dicsőséges, megnagyobbodott Magyarországot. Utána Sándor Imre püspöki helynök, a római katolikus egyház és az egyház híveinek nevében mondott üdvözlő beszédet. Majd Vásárhelyi János református püspök a református egyház nevében. Kiss Elek unitárius püspök az unitárius egyház nevében beszélt. A luteránus egyház nevében előbb a német luteránusok lelkész-elnöke német nyelven, majd Járossy Andor evangélikus esperes a magyar luteránusok nevében üdvözölte a bevonuló honvédsereget.

Kerekes István frontharcos alhadnagy nyolcezer kolozsvári tűzharcos nevében jelentkezett az altábornagy előtt. Gr. Bethlen Györgyné a római katolikus asszonyok üdvözlését tolmácsolta és gyönyörű, nemzeti színű szegfűcsokrot s egy nemzetiszínű szalagcsokrot nyújtott át az altábornagynak. A szalagot hatalmas lelkesedés közepette kötötték fel a honvédzászlóra. Mikó Lőrincné az unitárius nők nevében, br. Mansberg Margit az evangélikus nőszövetség nevében, Fóthy Klára minden kolozsvári református leány nevében mondott

Helyszíni közvetítést adnak az amerikai rádiótársaságok a kolozsvári bevonulásról.

A külföldi közvélemény is a legnagyobb figyelemmel kíséri a magyar honvédség és csapatainak élén Horthy Miklós kormányzó ünnepélyes bevonulását a felszabadult Erdélybe. A világ vezető lapjai ez alkalomból a helyszínrre küldték tudósítóikat és Budapestre érkezett sok külföldi rádióriporter is. Az amerikai közvélemény is a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik a magyar történelmi események iránt, hiszen csak az elmúlt néhány nap leforgása alatt a két nagy amerikai rádiótársaság három ízben adott helyszíni beszámolót a magyar fővárosból.

A magyar rádió igazgatósága örömmel értesült arról, hogy a magyar honvédség ünnepélyes kolozsvári bevonulásáról a külföldi rádiók is akarnak helyszíni közvetítést adni. Az olasz rádió bemondójaként Pietro Cavalli utazik Kolozsvárra, a National Broadcasting Company Ronald Gosling, a Columbia Broadeasting Company Mr. Leigh Whitet kérte fel a kolozsvári helyszíni rádiótudósítás lebonyolítására. A külföldi tudósítók a magyar rádió külügyi osztályának egyik tisztviselőjével hétfőn délelben utaztak Kolozsvárra, honnan tudósításukat szerdán, szeptember 11-én küldik Romába, illetve Newyorkba. Az olasz rádióriportot Budapestten veszik fel lemeze és Budapestről kábelen közvetítik Romába, míg az amerikai riportokat kábelen közvetítik Genfben, ahol azokat a genfi rövidhullámú adóállomás sugározza Amerika felé. Az amerikai National és Columbia rádióhálózat kötelekébe körülbelül 300 amerikai rádióállomás tartozik.

üdvözlő beszédet.

Ezután Sántha Ferenc, egy csillogó szemű kolozsvári kisdíák Huzella Ödönnek, lapunk munkatársának „Jézus eegits” című gyönyörű versét ezavalta el tomboló lelkesedés mellett. Egy másik kisdíák az unitárius gyermekek nevében köszönte meg a honvédeknek Kolozsvár felszabadítását, míg Jászay Lacika megható kedvességgel köszönte meg azt, hogy a magyar csapatok elhozták az erdélyi gyermekeknek az igazi magyar tavaszt. A vezénylő altábornagy emelkedett ezután föl helyéről e könnyes szavakkal köszönte meg azt a lelkes fogadtatást, amelyben Kolozsvár városa a magyar honvédeket részesítette.

— Tudom, — mondotta többek között, — hogy ez a lelkesedés nem nekem, s nem honvédeknek szól, hanem a honvédség legfőbb parancsnokának, vitéz nagybányai Horthy Miklósnak, Magyarország Kormányzójának.

Méltatta ezután azt a bátorságot és kitartást, mellyel Kolozsvár magyarsága huszonkét éven át minden elnyomatás ellenére is meg tudta őrizni magyarságát.

— Kolozsvár városa — mondotta — visszakapta régi csillogását és ott csillog, ott sziporkázik régi helyén.

Megemlékezett ezután az altábornagy arról a szerepről és küldetésről, amely a megnagyobbodott Magyarország határában Kolozsvárra vár. Az altábornagy beszéde után fölesendült a Főterén a Szózat és megkezdődött a honvédecapatok diszfelvonulása. A felvonulás alatt a hatalmas tömeg lelkesen, mindent elsöprő erővel énekelte, harsogta az Erdélyi Indulót:

„Győz a szittya fergeteg,
a rohanó sereg...”

A magyar államvasutak díjszabálycsökkentése

Elrendelte a miniszterium az erdélyi vasútépítések előkészítését

Budapestről jelentik: Jelentették tegnap, hogy a Magyar Államvasutak lényeges díjszabálycsökkentést terveznek a vasútvonalakra, amelyek különösen az erdélyi vonalrészeket érintik. Az új díjszabás szerint Kolozsvártól Budapestig egy harmadosztályú személyvonali jegy ára 12 pengő 50 fillér lesz. Budapesttől Sepsiszentgyörgyig pedig, ami 785 kilométer, 15 pengő. (Ez 450 leinek felel meg.) A román vasútvonalakon a visszacsatolás előtt a gyorsvonati menetdíjak 6—45 százalékkal, a személyvonati díjak 40—103 százalékkal voltak drágábbak, mint az új magyar menetdíjak. A miniszterium elrendelte a vasútépítések előkészítését is. A közvetlen összeköttetés leghamarabb a Marosvásárhelytől északra keskenyvágányú vasútvonal bekötésével lesz elérhető. A kolozsnagyvidéki végállomástól a vonalat tizenhat kilométer hosszúságban Szászlekenca állomásig

viszik, ahol bekapcsolódik az anyaországgal közvetlen összeköttetésben álló rendszer nyomtávú hálózatba. Ez a vonal a Beszterce és Maros völgyét köti össze egymással, rövidebb úton, mint eddig a kolozsvár-székelykocsárdi összeköttetés. Új vonalat építenek Marosvásárhely és Székelykeresztúr között, mely a székelyudvarhelyi vonalba kapcsolódik. Míg ezek a vonalak kiépülnek, a Székelyföld forgalmának biztonsága érdekében a kormány tárgyal illetékes román tényezőkkel, hogy a megszokott vonalon átmenő jogokat kapjunk a személy- és áruforgalom céljaira. A Székelyföld, különösen Udvarhely megye forgalmának lebonyolítására vonatpótló autóbusz- és gépkocsi-járatokat terveznek. Egyidőben hozzákezdnek a meglehetősen elhanyagolt állapotban lévő országutak rendbehozatalához.

A munkáscsaládok gyermekeinek felkarolása a felszabaduló területeken

Az ipari és bányászati Családpénztár a bevonulás után megkezdi működését

(Nagyvárad. Saját tudósítás.) A magyarországi munkásjóléti intézmények között egyik újabbleletű alkotás az „Országos Ipari és Bányászati Családpénztár”, melyet az 1938-ik évi 36-ik törvényikké hívott életre. E törvény szerint a 20-nál több egyént foglalkoztató ipari vállalatok minden munkása, továbbá minden bányamunkás a havi bérén fölül minden gyermeke után havonként 5—5 pengő családi pótlékot kap egy államilag kezelt és felügyelt pénzalapból. Ezek a pótlékok nem függenek a munkabérek esetlegességeitől, hanem havonként kijárnak a munkáscsaládoknak és a népesebb családoknak annyival többször, amennyivel több gyermekről kell gondoskodniuk. Tehát még munkanélküliség esetén is a népes családok gyermekeik tartására valami biztos pénzbeli segítséghez juthatnak hozzá.

A segélyező pénzalap állami hozzájárulásból és a munkaadók befizetéseiből létesült. A munkásokat semmi levonással a vállalatok meg nem terhelhetik. A munkaadók hozzájárulása évenként és munkásonként 50 pengő, melyet havi részletekben kell befizetniük. Ennek fejében a vállalatok biztosítják, hogy

munkásaik állandóbban ragaszkodnak hozzájuk, ha családjukban szaporaság van is. Az erre vonatkozó fölismerés okozta, hogy a Családpénztár intézménye a magyarországi vállalatok körében is igen népszerű s ezek a vállalatok még önkéntes adományokkal is elősegítették az állami pénzalap létrehozatalát.

A Családpénztár szervezési és felügyeleti teendőit a kereskedelemügyi miniszteriumnak egy külön hivatala intézi. Ez a hivatal a honvédek bevonulásával felszabaduló keletmagyarországi és erdélyi részeken is azonnal megkezdte a szervező munkálatokat. Összeírta a hozzájárulásra köteles vállalatokat és bányaműveket s nyilvántartásba veszi azok munkásait és a munkáscsaládokban a gyermekek létszámát. A családi pótlékok fizetését e munkásgyermekek után a Családpénztár az újonnan felszabaduló területeken már októberben meg akarja kezdeni.

A Családpénztárnak az új területeken való működésbe indítását Kolozsváron egy központ fogja végezni. Ennek kiágazásai lesznek Nagyváradon és Marosvásárhelyen. A kolozsvári központ Kolozsvár, Kolozs- és Szolnok-Doboka megyék területén a részletes igazgatást is fogja intézni, míg a marosvásárhelyi kirendeltség Marostorda, Besztercenaszód, Csik, Udvarhely és Háromszék területén fog dolgozni, a nagyváradit kirendeltség pedig Nagyvárad városban s Bihar, Szilágy, Szatmár és Máramaros megyék területein.

Az első szervezési munkálatokat a honvédség bevonulásával egyidejűleg tették folyamatba. Evégett dr. Dakó Sándor miniszteri titkár és dr. Szász László családpénztári pénztárnok utazta be a felszabaduló területeket mindjárt a bevonulások nyomán. A miniszterium két megbízottja vasárnap érkezett Nagyváradra, hétfőn érintkezésbe lépett az ipari érdekeltségekkel és szerdán utazik tovább Kolozsvárra, Marosvásárhelyre, illetve a nagybányai bányavidékre.

A nagyváradit mozgóképszínházak műsor:

APOLLÓ: FÖLDINDULÁS.
CORSO: UZ BENCE.
DORIAN: I. Rákóczi induló. II. A DOLOVAI NABOB LEANYA.

A visszatért részek iskolaügyeit sürgősen rendezzi a kormány

Budapestről jelentik: Teleki Pál gróf miniszterelnök kedden délben hosszasan tárgyalt Hóman Bálint kultuszminiszterrel. A miniszterelnök a kolozsvári egyetem és egyéb erdélyi közoktatásügyi problémáit beszélte meg a kultuszminiszterrel. A kormány az erdélyi iskolaügyeket a visszatérő kolozsvári egyetem kérdésével együtt a legrövidebb időn belül kívánja megoldani.

Telefondíjszabás a felszabadult területeken

Budapestről jelentik: A kereskedelmi miniszter rendelete szerint a felszabadult területeken a telefondíjakat a következőkben állapították meg: A katonai közigazgatás szerinti vármegye területén váltott háromperces beszélgetés díja mind erős, mind gyenge forgalomban 50 fillér; további egy perc 20 fillér, meghívás díja 50 fillér. A különböző vármegyékben lévő helyek között váltott háromperces beszélgetés erős forgalomban 1 pengő, gyenge forgalomban 60 fillér, további egy perc 34, illetve 20 fillér. Meghívás 60 fillér. Az ország többi részén váltott háromperces beszélgetés erős forgalomban 2 pengő, gyenge forgalomban 1.20 P. További egy perc 67, illetve 40 fillér. Meghívás díja 60 fillér.

Szováta hazajött

Ha Szováta utaztam, mindég szívrepesve vártam, hogy megláthassam azt a búgó kis várat, ami most Cetatea-Alba felett örködik. Küküllővár. Nem nagy, de zömök falai olyanok, mintha mézeskalácsból volnának, s mégis, a biztonság, az erős védelem hatását kelti kerek, hegyes tetejű, lőréses tornyaival. Ha ezután Szováta megyek, a vonat nagyot kanyarodik Apahida után és Küküllővárat talán sokáig nem fogom látni. Cetatea-Alba Romániában maradt.

Pedig az idei tavaszon, amikor utoljára hazajöttem Szovátról, — épp az oroszok beszárahái bevonulásának napja volt — a küküllővári magyarság kint tolongott a pályaudvaron s lelkes örvendezéssel tekintett a jövőbe és arról ábrándoztak, milyen szép lesz ősrégi várunk a magyar lobogó... A szegény küküllőváriaknak talán még sokáig várniuk kell erre az örömré.

De Szováta hazajött és a miénk megint. Nem jól irtam. Szováta mindég a miénk volt. Hiába sajátították ki a román uralom alatt, hiába tette rá kezét a gazdag Nemzeti Párt, hiába töltötte ott szabadidejét Maniu Gyula vagy Vajda Sándor, hiába építették a Medve-távon külön furdópavillont Mária királyné számára; Szováta és a szovátaiak magyarok maradtak mindég. Nyarankon át, mikor a furdó tele volt regáti gazdag holyárokkal és erdélyi gazdag zsidókkal, minden vasárnap délben bekapcsolták rádióikat a szováta magyar villatulajdonosok és a budapesti főplébánia templomban felzúgó Himnusz gyönyörűsége hangjait zengték, zúgták, sirták vissza a szováta hegyek. Gyakran láttam ilyenkor a leplezett gyűlölet fellámpását a román szemekben.

És Szováta magyar maradt az utolsó, nehéz percekben is. A tavaszon már igen puskaporos volt Erdélyben a levegő. Az idén, amikor az első misét mondta Török Mihály plébános ur a szováta-furdói templomban megemlítette, hogy egy kis takarítás nem ártana a templomban.

Mise után a szebeni román apácák, akiknek hatalmas villájuk van a furdóban — bejelentették, hogy elvégzik a templom takarítását. Megtudták azonban ezt a szováta magyar uriaszonyok és még hétfőn nekigyürköztek s gyönyörűen kitakarították a templomot. Azt mondták: csak nem engedhetik, hogy a mi templomunkban román apácák rendezgessenek?

Ezek a magyar nők most is ott vannak. És ott van a drága, szép, ősi székely falu, amelynek minden lakója lófőszékely, akik husz éver át összeszorított ököllel és némára kényszerített ajakkal türték az elnyomatást. Istenem, ha azt a lelkesedést, örömet láthatnám, amit ma Szováta éreznek.

De innen, a távolból üzenhetem csak: Isten hozott Szováta! Isten hozott Medve tó, Csereznyés-hegy, Patak-major, Szakadát, — most még edesebb lesz erdőkben a málna, az eper, a levegő, a beszéd, a dal.

Isten hozott! (h. a.)

Fontos figyelmeztetés!

Értesítjük az igen tisztelt biztosított feleinket, hogy **mindennemű biztosításaik**, amelyek eddig társaságunknál állottak fenn, a mai naptól kezdődőleg a **BUDAPESTEN** székelő és a háború előtti időkből igen előnyösen ismert, népszerű

Fonciere Általános Biztosító Intézet

vette át, ahol a nálunk fennállott biztosítások ugyanolyan feltételek mellett tovább érvényben maradnak.

FONCIERA-AGRICOLA általános biztosító
Vezérigénynöksége Nagyvárad
Teleky-utca 2. Telefon 14-35

A kötelességtudás és önfeláldozás példaképei voltak a nagyváradai magyar polgárőrök

Nagyvárad. Saját tud. Lapunk tegnapi számában röviden beszámoltunk arról, hogy a Polgárőrség kedden este nagy munkáját befejezve, feloszlott. A polgárőrség leszerelése felémelő ünnepség keretében ment végbe. **Tasnády** György tart. főhadnagy vezetése alatt csaknem teljes számban felsorakozott a Magyar Ház előtt az 1700 tagot számláló polgárőrség. **Árva** Árpád parancsnok és **Thury** Kálmán, a város kormánybiztosa és dr. **Horváth** György rendőrfőtanácsos mondott köszönetet fáradságot és áldozatot nem ismerő munkájukért. A köszönőszavakra egy polgárőr válaszolt. Az ünnepséget a Himnusz elénekülésével fejezték be, **Árva** Árpád parancsnok bejelentésére a Magyar Párt központi szolgálatára és az államrendőrség további támogatására egy 50 tagú különítményt szerveztek **Tasnády** György tart. főhadnagy vezetése alatt.

A polgárőrség nagy munkája tehát befejeződött s azok a lelkes fiatalemberek, azok a kötelességteljesítő családapák, akik önként vállalkoztak arra, hogy több mint egy héten át pusztakézszel védelmezzék a város élet- és vagyonbiztonságát, most visszatérnek családjukhoz, békés munkájukhoz.

Nagyvárad város történelmében örökre emlékeztetnek maradnak ezek a napok s a polgárőrök nevét hálással őrzi meg emlékezetében a város minden lakója. S most, amikor rövid összefoglalóban ismertjük a polgárőrség történetét, mi is kötelességünket teljesítjük azokkal szemben, akik életüket is készek voltak feláldozni ezért a városért.

A varakozás lázas óráiban megszületik a polgárőrség megszervezésének gondolata.

Augusztus 30. A bécsi döntés napja. Lázas izgalomtól kipirult arccal hajol mindenki a térképek fölé: Szent László király városa újra magyar.

Augusztus 31. A lelkesedés és az öröm ujjongó érzése mellé belopakodik a pillanatnyi kétség, bizonytalanság: mi lesz velünk, mi lesz a várossal az átmeneti napokban? Román szorong, román terror uralja az utcákat, s a tengelyhatalmak döntése ellen tüntet az utca sörredéke...

S ezen az estén, amikor az utcákon gyűlöletet szító kiáltások hangzanak, a Sal Ferenc utcai Magyar Házban nyolc férfi ül össze; nyolc férfi, akik ezen az estén a bizonytalanságok közepett a semmiből elvben létrehozták a polgárőrséget. **Árva** Árpád, dr. **Borbély** Lajos, dr. **Borbély** Dezső, **Balajthy** Jenő, **Rölich** István, **Hankovits** György, **Billey** Ferenc és **Tabéry** Géza vettek részt ezen az emlékezőtes értekezleten.

Mindenki jelentkezni akar.

Szeptember 1. „Magyar vasárnap Nagyváradon” — így jegyezték fel ezt a napot a város történelmében. Már a kora reggeli órákban lázban égett az utca. Szájról-szájra terjedt a hír: szervezik a magyar polgárőrséget. S amikor a gondolatot létrehozó férfiak csoportja végigvonult a Rákóczi-úton, egymásután csatlakoztak hozzájuk a bátor, tettekre kész férfiak, fiatalemberek. Csak kétszáz tagu polgárőrség megszervezésére kapott engedélyt hosszú viták és tanácskozások után a Magyar Párt s rövid órák alatt ezekre menő tömeg feketélt a Magyar Ház előtt: valamennyien a polgárőrségbe akartak jelentkezni. S hogy nemcsak szalmalángszerű fegyelmetlen felbuzdulás volt a hirtelen támadt lelkesedés, azt az igazolja legjobban, hogy amikor a román ka-

tonák sortűzének híre elérkezett a Magyar Házhoz s a polgárőrök fel akartak rohanni a felöltlen lövöldözés megtorlására, a parancsnok egyetlen szava elég volt arra, hogy a jogosan felháborodott tömeg helyben maradjon.

Bent a Magyar Házban végnélküli hosszú ívekre jegyezték fel a jelentkezők nevét s a polgárőrség még tulajdonképpen meg sem volt szervezve, amikor este a román rendőrség minden további nélkül egyszerűen elhagyta őrhelyeit. Parancsok futottak szét, vezényszavak hangzottak el s percek alatt karszallagos polgárőr foglalta el a rendőrök őrhelyeit s amikor a városra reá borult a bizonytalan éjszaka, már polgárőrségek járták a várost s a még itt levő kevésszámú katonasággal együtt a legeldugottabb utcákban, külvárosi negyedekben is fenntartották a rendet és a nyugalmat.

Akik puszta két öklükkel védtek a várost

A szervezés mind biztosabb, központibb és tömörebbé lett. A polgárőrök száma egyre szaporodott. Bár a román hatóságok fegyvert ígértek, a polgárőrség nem jutott fegyverhez s minden fegyverük bátor szívük és kemény öklük volt.

A románok költözködése egyre fokozódott. A Magyar Házhoz egyre érkeztek a jelentések: a románok a költözködés ürügyével szerte a városban rabolják a közvagyont. A polgárőrségre hárult a ki sem számítható értékek megmentése. És a polgárőrség hol furfanggal, hol ráijesztéssel, hol erőszakkal, de minden veszélyeztetett helyen fellépett.

Szeptember 2. A kora reggeli órákban két polgárőr, dr. **Borbély** Lajos és **Rölich** István minden fegyver nélkül a polgárőrség nevében birtokba veszi a Táblát, a Törvényszéket, a Vármegyeházát és a Mezőgazdasági Kamarát. Ettől a perctől kezdve a polgárőrség megkezd-

Ahová minden szál összefutott

Soha nem érne véget a névsor, ha mindazoknak a nevével föl akarnánk sorolni, akik ezekben a válságos órákban mint magyar polgárőrök harcoltak, küzdöttek ezért a városért. A „főhadiszálláson” ténykedő parancsnokság munkáját, mint említettük, **Árva** Árpád igazi hadvezérként irányította. Nagy munkáját a következő parancsnoki karral folytatta: **Hankovits** György, **Rölich** István és dr. **Kallas** László segédítették. A szolgálati és más adminisztrációs ügyeket **Billey** Ferenc, **Tasnády** György és **Morvay** Árpád végezte. A belső őrséget és tartalékokat, amelynek létszáma a kritikus napokban mintegy 80—100 emberre emelkedett, **Tasnády** György vezetésével **Kocsis** Sándor, **Tátray** Gusztáv és **Bereczky** Iván irányította. A riadó osztagnak **Kocsis** János, **Ács** Tibor, a **Halmos** testvérek, **Lamanész** József, **Vass** Antal és **Bodnár** Mihály voltak a tagjai. A parancsnokságon volt beosztva **Németh** Lajos is. A gépirás nagy munkáját az önként vállalkozók segítsége mellett **Szabó Klárka** végezte. **Szabó Klárka** különben mint a Magyar Párt ügyeinek kitünő ismerője, egyúttal mint tájékoztató és tanácsadó szerepelt ezekben a napokban. A gépkocsivezetők, a futárok s különböző beosztású polgárőrök nevét külön föl kellene sorolnunk. Erre azonban rövid újsághasá-

te valamennyi nagyváradai középület átvételéért és megszállásáért.

A parancsnok.

A Magyar Ház békés irodái vezérkari főhadiszállássá alakulnak. Cseng a telefon, kattognak az írógépek, futárok rohannak sürgős parancsokkal, érkező menekülteket helyeznek el. A tennivalók állandóan szaporodnak. Az izgalom pereről-perere növekedik. És a nagy lázban, a nagy izgalom közepett **Árva** Árpád, a polgárőrség parancsnoka egyetlen pillanatra sem veszti el nyugodtságát, magabiztosságát s megértéssel, de katonás eréllyel irányítja a gigantikus munkát. A román katonai hatóságok csak akadályokat gördítenek a polgárőrség útjába.

Átszervezés a lázas munka közepett.

Most már teljesen a rendőrség mintájára, kerületenként szervezik át a polgárőrséget. Kerületenként a következő vezetőségeket állítják a szolgálatot teljesítő polgárőrség élére:

Központi rendőrség: **Fluck** Ferenc parancsnok, **Kolontáry** János helyettes parancsnok és **Boros** Imre irodavezető. Itt teljesített szolgálatot dr. **Lammel** Antal ügyvéd is.

Vasuti rendőrség: Parancsnok **Tabéry** Géza, helyettesítéi **Székely** Lajos és **Borbély** Ferenc. **Olaszi** kerületi kapitányság: **Vargha** Jenő, **Wolff** Gyula parancsnokok, **Hedrich** Richard helyettesével. **Szitaroveszky**-utcai körzet: Dr. **Nagy** György és **Lakatos** Ferenc parancsnokok. **Velencei** körzet: **Wallner** László és **Bancsik** János parancsnokok. **Óssi**-telep: **Dvorzsák** Lajos parancsnok.

A bíróságok védelmét dr. **Borbély** Lajos irányítja. A fogházi őrség élén **Oláry** Gusztáv áll. A városháza vezetését dr. **Borbély** Dezső vette át. A menekültek szervezését és elhelyezését dr. **Czegledy** Miklós, dr. **Ulfert** József, dr. **Koller** László, dr. **Orbán** Dénes, dr. **Hunyady** Mátyás, dr. **Mayr** Tihámér és **Lázár** Tibor végezték **Wallner** Győző Szent József intézeti kormányzóval, aki az egész Szent József intézetet a menekültek rendelkezésére bocsátotta.

Az orvosi teendőket dr. **Szöke** Ferenc és dr. **Középe** László végezte. Ők vették át a kórházakat is. A közlekedés biztosítására bekapcsolódott még **Fülöp** László. Az iskolák átvételére tanárok, tanárnők és a tanítók jelentkeztek. A villamosműnél értékes munkát végzett **Rónay** Ferenc, míg a főpostán **Major** György, **Koppány** Rezső gazdasági főtanácsos a különféle mezőgazdasági ügyekben tett hasznos lépéseket.

bon nincs elég hely. Ezerhatszázat meghaladta a polgárőrök száma, akik valamennyien beírták nevüket a kötelességteljesítés hőseinek névsorába.

Tanuszkodik a hősi halottak néma sirja.

Szeptember 1-től egészen szeptember 10-ig örködték fáradhatatlan kitartással a polgárőrök. A Nagy Ünnepen, a Kormányzó Ur bevonulásán is ők voltak a rendfenntartás irányítói s a frontarcosokkal, valamint a Római Katolikus Legényegylet tagjaival együtt ők is kivették részüket az Unnep fényének emeléséből. S amíg a magyar rendőrség és csendőrség teljesen átvette a rendfenntartást, addig a polgárőrök helyükön maradtak. Sőt még egy ötven tagu különítmény most sem szerelt le.

Nagy és fáradságos munkát végeztek ezek a derék polgárőrök. Kötelességüket legnagyobb áldozatok árán is híven teljesítették. Fegyelmüket a hazafias öntudat diktálta. Itt nem mellévegető hősködés folyt. Itt önzetlen áldozatot hozott ezerhatszáz ember, mert úgy érezte, hogy ezekben az órákban áldozatot hozni magyar kötelesség.

A polgárőrség hősi halottjainak néma sirja bizonyossága annak, hogy hazafias kötelességüket még életüknek feláldozása árán is teljesíteni tudták.

Ma, utoljára

az Apolló mozgóban

Páger Antal, Kiss F. és Eszényi Olga magyar filmslágere

Földindulás

Károly, volt román király Svájcból Portugáliába utazik

Genf-ből jelentik: Károly volt román királynak Luganoban ugyanazt a lakosztályt bocsátották rendelkezésére, amelyben annakidején I. Károly király és Carmen Sylva lakott. A berni román követ, aki a volt király érkezése alkalmából Luganoba utazott, már visszatért Bernbe, hogy előkészítse a király továbbutazását Portugáliába. A király különvonata minden

pillanatban indulásra készen áll a luganói pályaudvaron. A svájci szövetségi tanács a volt királynak egy hónapi svájci tartózkodást engedélyezett, azzal a kikötéssel, hogy ott tartózkodása alatt semmiféle politikai tevékenységet nem fejt ki. Hír szerint Luganoban ugyanabban a szállóban vett lakást Lupescuné is, mint a volt király.

Kétszáznyolcmillió fontsterlinges devizacsalást lepleztek le Romániában

Bucurestiből jelentik: Károly, volt román király távozásával szinte hihetetlen arányú deviza-visszaélési ügy pattant ki.

A bukaresti ítéltábla főügyészségéhez még a múlt év elején feljelentés érkezett egy Weidenfeld nevű zsidó ellen, akinek nevében a román Nemzeti Bank 208 millió fontsterlinget utalt át Palesztinába, zsidó vallásos könyvek Romániába való behozatala címén. A vizsgálat megindult, de felsőbb utasításra rövidesen abbahagyták. Most aztán a megindult tisztogatói műveletek során a következő dolgok kerültek napvilágra:

Weidenfeld Samu sohasem importált könyveket, sem más árut Palesztinából, mert földhözragadt szegény. Megállapítást nyert,

hogy a zsidó vallásos könyvek behozatala Romániába a valóságban összesen, mintegy évi 60.000 leire rugott. A vizsgálat azt is megállapította, hogy a devizaátutalási kérést március 30-ról keltezték, viszont az átutalás jóváhagyása már 26-iki keletű.

Ezenkívül egy másik nagyszabású deviza-visszaélési is napvilágra került. Ezt Tilea Viorel, volt londoni román követ Joanid Divika, volt Goga-kormánybeli miniszter és Goldis László volt miniszter özvegye nevében követték el. Ezek nevében is szinte fantasztikus fontsterling összegeket utaltak át Londonba egy Österreicher Móric nevű zsidó részére. Ezeknek az átutalásoknak a jóváhagyása előbb történt, mint az átutalás kérelmezése.

Üzenet...

Nagy vihar volt... eget-földet rőzó istenitélet. Leszperzte az ezredes ormokat és villámaival új barázdákat hasított a földbe. Ezeket és százazreket ölt meg s a megmaradotaknak nem adott kenyeret... nyitva hagyta a föld sebeit és síró emberáradat jajgatott rettentő csapásai alatt. Elvesztett a talaj az emberek lába alól, tetován támoljogtak a letarolt földeken és nem volt vigasztalásuk... Imádkoztak?... Nem... száraz ajakkal, kiszáradt lélekkel néztek a semmibe... nem tudták, mit várnak, de vártak valamire: majd, majd... és új sarjak fakadtak a leigázottak öléből s az új sarj dacosan előretört: dolgozni kell élni és bűnhődni kell, míg Isten akarja és míg Isten betelik a szenvedéssel, míg levelezekélük a lanyhaságot, a kényelemszeretetet, a béke téllenségét... És dolgoztak némán, összefogott kezekkel tömörültek testvéri csoportba, — az új sarj és a régi, a fellőró és a leigázott...

Aztán lenézett rájuk az Isten... Lenézett és két könny hullott két szeméből oda, ahová arcát fordította. A két könny tengerré lett és széjjelfolyt a népek között... ahová ért, — szeretet és részvét fakadt, baráti kezek nyúltak a szenvedő nép felé, hogy felemeljék a porból. Olasz volt az egyik, német a másik és bizó szóval biztatták: ne félj, eljön az órad, mikor felemelünk... tán új vihar jön és új haladok sújtanak jobbra-balra a földön, — de téged felemelünk..., várj!...

És várt a maroknyira fagyott magyar összeprésett ajakkal és ökölboszoritott kézzel. Már avig bírt tovább túrni, már fegyvere után kapkodott, hogy testéből kivágott testvéreit visszavegye, — mikor hírlelen, márból holnapra eljött a nagy Óral Mikor betelt a bűnhődés, Isten lemosolygott és szívárványt küldött felé...

Erdély fele hazajött! Szent László szép városa, Mátyás városa, Kőlcsey városa, Kazinczy és Arany szülőhelye, a festők és az arany városa, rónák és bányák,

virágok és Kárpátok zöld sörénye nevet, suttog és nagyot sóhajt... szívdobbanása akkora, hogy ideüt hozzám a messziségbe...

...térdreborulva ölelem át a magyar hegyeket, a magyar rónát. Most sem tudok imádkozni, ahogy ott sem mondanak szavakat most, csak felnézek az Égre, csak annyit mondok: Nagy Isten! és szememből könny patakzik, zokogok és nevetek egyszerre... benne van ebben a levezelettel könnyek utólya, a hida és az öröm... a köszönet és minden, amit Istenhez küldhetek, hogy elfogadja tőlem. Ó bizonyára megértett és elfogadott engem is, mert ime, behunyt szememmel, hazavágyó lelkemmel odalátok:

...Vágtató paripák dübörögtek, utjukra virágosó hullik, ordít, üvölt, sír, nevet a tömeg, — a harangok hosszasan zúgnak, zászló repül a sóhajok felett, kivilágítva, fellebögözve minden templom és minden ablak, ünneplőben a világ és soha nem látott boldogság az arcokon. Egymást ölelik, csókolják az emberek, Te Deum zúg az oltárok előtt, meggörbült hátak emelkednek fel új erővel, mert most újra érdemes élni, — kell és szabad élni! — A gyerekmber tündöve néz körül e soha nem ösmert ujjongásban és elnyomott lelkéből szítya-sejtelmek törnek fel, — megérzi, hogy ez az új világ az övé... az apák visszaemlékeznek a régi sírsókra s az agg boldog, hogy ezt megérte még!...

Igy látom ezt innen és megüzenem a fűvő széllel, hogy én is ott vagyok!... lángbaborult lélekkel törtetek köztetek magyar testvérek, megcsókolom a szent zászlót és ezredszere éneklek veletek:

„Isten áldd meg a magyart, mert megbűnhölte már e nép a multat s jövőndőt!...”

Róma, 1940 szeptember, a szatmári bevonulás napján...

Heltainé Szenek Olga

Méltóbb helyet Hitler Adolf nevének

Egyik olvasónktól kaptuk a következő levelet:

Tekintetes Szerkesztőség!

Azt olvasom a lapokban, hogy a nemzetcsodás ünnepének egyik spontán kitörő lelkesedése megteremtette a váradi utcák és terek új neveit is.

A hála ilyen eKsmerése volt az a tény is tehát, hogy a Nagypiac-teret Hitler Adolf-térnek nevezték el.

Idomos volna ezt az új elnevezést sürgősen felülvizsgálni.

Hitler államférfi nagysága, élete műve és világnézete éppen annak mondanak ellen, hogy a Nagypiac-tér legyen a mi elismerésünk lerövásának helyhatározói kifejezője.

Tudnivaló ugyanis, hogy a Nagypiac-tér nem tartozik a legápoltabb és legékesebb váradi területek közé, hiszen még emlékezetünkben él a dinnyeszezon penetráns illata, a rothadt káposzta büszével együtt, mely e-térről kiárad, a paraszt szekerek egészséges trágya-illata, no és sok minden más, ami mind külön-külön is arra készlet, hogy az új elnevezés sürgős felülvizsgálását indítványozzam.

A határtalan örömujjongás közepette nyilván elkerülte azon urak figyelmét ez a különös átkeresztelés, amely azonban még mielőtt véglegessé válna, jóvátehető.

Szerintem a Bémer-téren kívül igen szép és uri a Schlauch-tér, vagy Rhédey kert, melyek egyikét illene Hitler Adolf-térnek elnevezni.

Kérem soraim szives közlését és nb. hozzájárulásukat.

Kiváló tisztelettel
egyik hű olvasójuk.

Nagyvárad, az ország legdrágább városa

Nagyvárad. Saját tud. A váradi kirakatokban megjelentek a pengőárakat jelző cédulák. Egy budapesti jóismerőssel járjuk a várost és nézegetjük az árakat. Az ismerős egyik csodálkozásból a másikba esik. De mi magunk sem tudjuk nyugodtan nézni azt, ami itt készül: mert magunk is jól ismerjük azokat az irányárakat, amik a budapesti fővárosi kereskedelemben irányadók. Ebben a pillanatban ugyanis, alighanem Nagyvárad az ország legdrágább városa, mert a kereskedők nagy része olyan árakat tüntet fel, amik messze felülmúlják a budapesti árakat.

Például egyik cipőlerakásban, amelynek gyártmányai nem is a legjobbak, negyvenhárom pengőt kérnek egy pár cipőért, míg Budapesten a legdrágább és legfinomabb cipőt is meg lehet kapni 30 pengőért. Egy férfiruha, mérték szerint, 300 pengő... holott Budapesten kétszáz pengőért luxusruhát csinálnak. Ugyanílyen drágaság észlelhető a vendéglőkben és élelmiszerkereskedésekben is. A baj ott van, hogy ezek a kereskedők a harmincas árfolyamon változtatták át a lei árakat pengő arakra, — azonban az utóbbi időben bekövetkezett indokolatlan drágaságot senki sem vette figyelembe. Az, ami két-három hónappal ezelőtt még ötszáz lei volt, az utolsó időben az ellenőrzés híján felszökött ezretekézer leire s ezeket az árakat számították át azután pengőre.

Kétségtelen, hogy a hatóságok változtatni fognak ezeken a túrheteretlen állapotokon és visszaállítják a normális, mindenki által elérhető árnívót.

A másik, élénken észlelhető jelenség az, hogy kereskedelmünknek azok a „kiválóságai”, akik a román uralom alatt óvatosan tartózkodtak magyar könyv, magyar vonatkozású tárgy árusításától, most egyszerre „átképezték” magukat és teletömték kirakataikat magyar áruval. A nagyváradi öntudatos magyar és keresztény közönségnek, amelyik olyan lelkesedést tanusított és tanusít, erőlyesen kell fellépnie ezekkel a kufárokkal szemben. Bejöttálni kell minden olyan kereskedést, amelyikről köztudomásu, hogy a román uralom alatt mellőzték a magyar vonatkozású árucikkeket, holott azok árusítását senki sem tiltotta — és bármilyen magyar árut is igyekezzék forgalomba hozni most, öntudatos magyar ember ne tegye lábát ezekbe az üzletekbe!

Csakis így érhető el, hogy a váradi magyar kereskedelem felvirágozzék és elérjék méltó büntetésüket azok, akik az elmúlt husz év alatt oly nagyvon törekedtek magukat jó „hazafinak” feltüntetni a román uralkodó elem előtt!

(—1a).

Sűrűn behatolnak a londoni övezetbe a német bombavető repülőgépek

A kikötőben az utolsó épségben maradt dokkot is elpusztították

Londonból jelentik: (M. T. I.) A légügyi és belbiztonsági minisztérium jelenti: Kedden reggel öt ellenséges repülőgép bombázott egy keletangliai partvidéki várost. A bombázás következtében négy ház rombadőlt. Néhány ember megsebesült. Kedden délután néhány ellenséges repülőgép a felhők leple alatt több ízben behatolt a londoni övezetbe. Ezek minden valószínűség szerint felderítő repülőgépek voltak, mert bombákat nem dobtak le. Kent és Sussex grófságban néhány bombát dobtak le ellenséges repülőgépek. Az angol vadászgépek több ellenséges bombázót löttek le.

Londonból jelentik: A kikötőkben a keddre virradó éjszaka elpusztították az utolsó épségben maradt dokkokat is. Elpusztult a Viktoria-dokk és West-India dokk is, mely a brit birodalom legnagyobb büszkesége volt. A dokkberendezések és fegyvergyárak elpusztulása következtében 300 ezer ember maradt kenyér nélkül. A felszerelési üzemek között elpusztult egy repülőgéppalkatrészeket készítő gyár is.

A német tanyavilágot és a mezőgazdaságot igyekeznek tönkretenni az angolok.

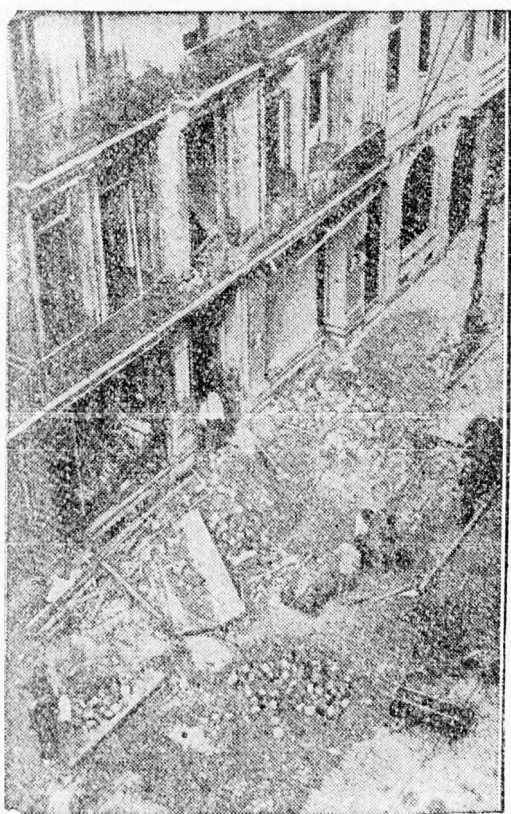
Berlinből jelentik: (MTI.) Illetékes helyről nyilvánosságra hozták, hogy az angol repülőgépek augusztus 11-től kezdve éjszakai repüléseik során nagy kiterjedésű területeken 5x5 centiméteres gyújtólapocskákat dobtak le. Ezeknek a lapocskáknak gyapotanyaga a levegő oxigénjének és a nap sugarainak hatására lángragyult. Miután az ilyen gyújtólapocskákkal katonai célpontokat felgyújtani nem lehet, nyilvánvaló, hogy az angol hadvetőségek az a célja, hogy Németország tanyáit és mezőgazdaságát tegye tönkre. A lakosság részéről is sokan égési sebeket szenvedtek, mert mit sem sejtve zsebre tették ezeket a lapocskákat, amelyek aztán később lángragyultak.

Új típusú bombavetővel támadják Londont a németek.

Stockholmból jelentik: (MTI.) Ideérkezett jelentések szerint kedden a legtöbb vállalatnál a német bombatámadások következményeként megszűnt a munka. A Themse-torkolati raktárak eloltásának kísérletét beszüntették. Hír szerint a németek az újabb támadásai során új típusú egyfedélű bombázókat vetettek harcra, amelyeket ugylátszik, egyenesen London támadására építettek.

Felgyújtott gyártelepek világítják meg az angol fővárosát.

Berlinből jelentik: (MTI.) Szerdára virradó éjszaka német harci repülőgépek ismét sorozatos

Nagy felháborodást keltett Belgiumban Brüsszel bombázása. Az angolok nehéz bombákat dobtak le, amik súlyos károkat okoztak a belvárosban is, mint ez képünkön is jól látható

támadást intéztek az angol főváros ellen. A célokat éjszaka is pontosan föl lehetett ismerni, mert a kikötőkben és a gyártelepeken még mindig nagy tüzek pusztítanak. Ezek a tüzek még az elmúlt napok támadásainak eredményei. Egyes helyeken még a nyolcadiki támadás óta égnak az olajtartályok. A régi tűzfészek alatt most újak keletkeznek, ezek mutatják majd az utat a holnap éjszakai támadáshoz

Eszak-Franciaországban, Belgiumban és a német Birodalom területén is következetesen polgári negyedeket bombáznak az angol repülőgépek

Berlin belvárosában egész utcákat ki kellett üríteni

Berlinből jelentik: Angol repülőgépek az elmúlt éjszaka ismét gondosan elkerültek minden katonai célpontot. Az angolok nyilván előre jól megfontolták és előkészítették ezt a magatartást. A csillagos és holdfényes éjszakában ugyanis egészen jól fel lehetett ismerni a német birodalmi főváros képét. Ezenkívül az angolok világító bombákat is dobtak.

Berlinből jelentik: Angol repülőgépek az elmúlt éjszaka ismét bombáztak nemkatonai célpontokat Észak-Franciaországban, Belgiumban és a

Lakó- és üzletnegyedekre dobták bombákat az angol repülők.

Berlinből jelentik: (MTI.) Az elmúlt éjszaka angol repülőgépek ismét berepültek Észak-Németország fölé. Némelyik gépnek sikerült egészen Berlinig előretörni. Az angolok bombákat dobtak lakó- és üzletnegyedekre. Egyes bombák olyan célokat találtak el, amelyek nemcsak nemzeti, de nemzetközi szempontból is jelentősek. Felgyújtották például a Német Mérnökök Egyletének házát, melyet világszerte ismernek, mert sok diáknak, tudósoknak és a világ minden tájáról jött technikusoknak volt otthona és találkozóhelye. Találat érte a Brandenburgi kapu és az amerikai nagykövetség közelében a Párizsi-téren lévő szobpművészeti akadémia is. A tan- és munkatermeken kívül bel- és külföldi művészek munkáiból rendeznek itt állandó kiállításokat. A főváros leglakottabb negyedében gyújtó bombák érték a Hedwig-kórházat.

Birodalom területén. A támadás súlypontja Belgium és a birodalmi főváros volt. Berlinben több ház fala beomlott, más helyeken beomlással fenyeget, úgy, hogy a város belsejében egész utcákat ki kellett üríteni. A támadásnak öt halottja, több súlyos és könnyű sebesültje van. Hála a lakosság fegyelmezett magatartásának, még lehetett akadályozni, hogy a sok gyújtó- és robbanóbomba nagyobb kárt tegyen. Két ellenséges repülőgépet lelőttek. Egyet a légvédelmi tüzérség, egyet pedig az éjszakai vadászrepülők pusztítottak el.

Megtorlásképpen London előkelő negyedét bombázták a német repülők

Minden német munkásházért tíz előkelő angol házat ért találat

Rómából jelentik: A *Messagero* berlini jelentése szerint Göring birodalmi marsall parancsára a német bombázók kedden London előkelő negyedét bombázták és bombatalálat érte igen sok ipar- és pénzmágnás, bankár és arisztokrata palotáját. Ez a támadás válasz a hamburgi és berlini munkásnegyedek ellen intézett angol támadásnak. Minden német munkásházért tíz előkelő angol házat érte találat. Az okozott tüzek száma már megszámlálhatatlan. Az angol főváros úgy tűnik fel, mintha minden égne benne. A németek ezeket a támadá-

sokat a végsőkig folytatják. Churchill és munkatársai rendkívül nehéz helyzetbe kerülnek saját népük előtt. Már is hírek érkeznek, hogy főleg a szegény emberek által lakott Soho-negyedben lázongás ütötte fel fejét. Az emberek ezrével hagyják el Londont és lassanként az a kép kezd kialakulni, mint a belga és francia városokban, ahonnan szintén óriási tömegben menekült a lakosság.

Nyolc és fél óra hosszúra tartott Londonban a légiriadó.

Londonból jelentik: (MTI.) Az angol főváros körzetében hajnali 3 óra 43 perckor ért véget a légiriadó, mely 8 és fél óráig tartott. A németek módszere az, hogy előbb tapasztalt repülőket küldenek ki. Ezek gyújtóbombákat dobnak le, majd értesítik az Észak-Franciaországban várakozó rajokat és ezek a gyújtóbombák által okozott tüzek fényénél repülnek a fontos célpontok felé.

A londoni vízművek rádiói figyelmeztették a lakosságot, hogy takarékosan bánjanak a vízzel. A vízfogyasztást a repülőtmadások okozta károk miatt erősen csökkenteni kell.

H. G. Wells éles cikkben bírálja az angol hadsereget

Washingtonból írják: A Newyork Times H. G. Wellsnek, az ismert angol írónak tőlől tanulságos cikket közöl. Az író többek között azt a megállapítást teszi, hogy Anglia hiányos hadi felkészültsége az angol hadseregben uralkodó kasztrellem következménye. Ez a szellem már régóta erősen akadályozza a tisztákar felújítását és a legénység sorozását. Wells kijelenti, hogy sem a hadügyminisztérium, sem pedig a hadsereg főparancsnoksága semmit sem tanult 1918 óta. Sőt igen sokat felejtett. Személyzetük szellemileg eltompult tunya egyénekből áll, mégcsak nem is kasztjuk legkiválóbbjaiból. Ezek aztán makacsul hadakoznak az ellen, hogy a történelem tanulságaiból okuljanak.

A cikk azután így hangzik szóról-szóra: Amióta a németek megkezdtek Norvégia megszállását, Ironside tábornok azzal a blöf-fel amitotta az angolokat, hogy Hitler nem kerülheti el vereségét. Soha sem bocsátjuk meg a tábornok hencsegő kijelentését, hogy Hitler lekészt a vonatról. Hitler might have missed the bus, but he took the airplane. Lehet, hogy Hitler lekészt a vonatról, de repülőgépre szállt, szól a nép mondása. Ezt a mondást igen gyakran alkalmazták válaszképpen Ironside hencsegésére, amióta a német fegyverek diadalmaskodtak Norvégiában.

Wells angol plutokratákról mondott éles bírálatát után arra az eredményre jut, hogy az angol hadsereget fel kell frissíteni a népszeles rétegeiből toborzott katonákkal. Ebben azonban Németország már évekkel ezelőtt megelőzte Nagy-Britanniát. (MTI.)

Svéd írógép:
HALDA

Svéd számológép:
ORIGINAL-ODHNER

Svéd összeadó gép:
ORIGINAL-ODHNER

Portable írógép:
ADMIRAL

Sokszorosító gépek:
ROTO Vezérképviselőt:
PIRKNER ÉS ZETTNER

Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1
Baross Szövetség Tagja

London sorsa

*

Az angol világbirodalom fő közlekedési élettere London kikötője, a Themse-torkolat, melyen át a behozatal 40 százaléka bonyolódott le. Evente hatvan ezer kereskedelmi hajó futott ide be. És míg az itteni ellenőrző állomás működött, naponta száz gőzös horgonyzott a bejárat előtt, várva, hogy sorra kerüljön rakományának átvizsgálása. Heti 69.000 tonna élelem és 41.000 tonna nyersanyag jött be és rakodott ki London kikötőjében.

A világbirodalom szívéét, lüktető vérellátó artériáját fojtja meg most a német támadás lassan, de kérelhetetlen bizonyossággal. A flandriai partvidék megezállása és a szünnet nélküli, egyre fokozódó, borzalmas hatású német légitámadások máris megbénították a forgalmat. A német repülőik állandó jelenlétükkel — 5 perc alatt elérik Dover tőmaszpontjairól, London kikötőjét pedig 25 perc alatt — megakadályozzák a hajók közlekedését és befutását és ha mégis sikerülne egyes ezerencsés gőzösöknek bejutniuk, már alig találnak alkalmas helyet, ahol horgonyt vehessenek, mert a rendszeres bombázással elpusztított kikötők lehetlenné teszik a kirakodást.

Pedig mindez a pusztulás csak előkészület. Védelmi berendezések és fegyverek hatálytalansága azzal a céllal, hogy a végső támadás, a partraszállás akadályai a lehetőség határain belül elhárítsanak.

Az angolok féltett, drága csatahajói már régen elkerültek a veszedelmes keleti kikötőt. Az angol légierő lassanként felmorzsolódik és ugyancsak kénytelen távolmaradni, ha nem akar megsemmisülni. Helyi berendezései, a London-környéki repülőterek, hangárok, repülőgépgyárak, javítóműhelyek, üzemanyagtárolók már elpusztultak és használhatatlanok. A léggömbzárak elvesztették terelő hatásukat, folytonos veszteségeik pótlására már nincs több tartalék léggömb. A partvédő ütegek közül csak néhány rejtett és jól leplezett lehet még épségben, mely eddig óvakodott jelenlétét elárulni és csak a végső szükség esetén fog megszólalni, amikor ezernyi német gyorsnászád védelme alatt partraszállnak majd az óriási tutajokon áthajózott és a levegőben érkező tömegek. De a rejtett lövegek nem sokáig működhetnek, mert a német zuhanóbombázók hamarosan elfogják hallgattatni őket. A partraszállás elhárítására előkészített angol csatahajók ellen pedig megindul a német kézben lévő partról a messzehordó ágyúk félelmetes tüze, meg számtalan, villámgyorsan sikló kis naszád torpedótámadása. A levegőben pedig le fog játékozni a világ eddigi legnagyobb légi csatája és a még rendelkezésre álló néhány ezer angol repülőgép megfogja kísérni a lehetlenné, hogy a számszerint és tudásban is nyomasztó fölényben lévő német légierőt utolsó pillanathban visszaverje. De minden erőlködés hiábavaló lesz, minden szárnítás halomra fog dőlni.

Pedig a természet is gondoskodott a megközelítő utak gondos elzárásáról. A doveri utat a Deal előtt fekvő The Downs és a Szent Goodwin szigetek homokpadjai közötti sekély tenger védi. Általában 20 méternél kisebb mélységű lerakódások helyei mélyjárati csatahajók részére ott megkehezítik a mozgást. Csak az aránylag keskeny hajózható csatornájatokba futhatnak be. De nemcsak a korlátozott mozgási lehetőség, hanem a veszteségektől való félelem is elriasztja innen őket, hisz csupán a dunkircheni brit expedíciós hadsereg „győzelmes visszavonulásának” fedezése alkalmával 15 cirkáló, 39 romboló, 5 buvárnaszád, 3 torpedóhajó, 34 más hadihajó és 183 kereskedelmi hajó süllyedt el, illetve rongálódott meg súlyosan a német repülőik és tengeri erők behatása folytán. Csatahajót azért nem vesztek az angolok, mert egyszerűen nem is küldték e vidékre. Öngyilkosság is lett volna kitenni őket a gyorsnászádok, monitorok, tengeralattjárók, aknarakók és rombolók támadásának.

A német hadvezetőség a mult világháború tapasztalatain okulva felkészült gyorsnászádok tömeggyártásával a vizeken való hadműveletekre. Ehez a példát már Anglia nyújtotta, mikor a mult világháború folyamán tengeri monitorflottillát rög-tönzött magának a bejárat védelmére vízfelületen való támadások ellen. Buvárnaszádok ellen úgy mint akkor, bizonyára most is aknákkal és sodronyhálókkal tökéletesen ellátták a megközelítés útját. Érdekes, hogy a sodronyhálókat a multban Norvégiából szállított üveggolyók tartották, melyek pompásan megfelelték a célnak.

Már 1915-ben írja a doveri átjáró védelmével megbízott Bacon brit tengernagy, hogy a belga

partok birtokában a németek életveszélyesen fenyegethetik a brit szigeteket a diveri szakasz megtámadása által. A doveri út területe már a korábbi Spanyolország, Franciaország, Belgium és Hollandia ellen viselt tengeri háborúkban mindig központja volt az eseményeknek. Hat nagy tengeri csatát vívtak itt a történelem folyamán.

1915-ben a sodronyzár, a Goodwin homokpartoktól Dünkirchen felé, továbbá Folkestone és a Gris Nez fok között volt kirakva. A sodronyzár őrzésére pedig a monitorok és halászhajók egész tömege állott éjjel-nappal szolgálatban. A monitorok 4000—8000 tonnás, nehéz tüzérség hordására alkalmas speciális hajók, melyek tulajdonképpen tengeri ütegállások. Ennélgyva sebességük nem is nagy. 30.5-től 45 cm-es lövegek is voltak rajtuk. Motorcsónakok és gyors parti járművek a csatornában csak csendes időben használhatók. Óceáni halászhajók (Trawler) és buvárnaszádokra hálókkal vadászó hajók (Drifter) voltak a rombolók mellett az a hajótípus, mely a csatornában folyó harcokban és annak védelmi berendezéseiben a leginkább használhatóknak bizonyult.

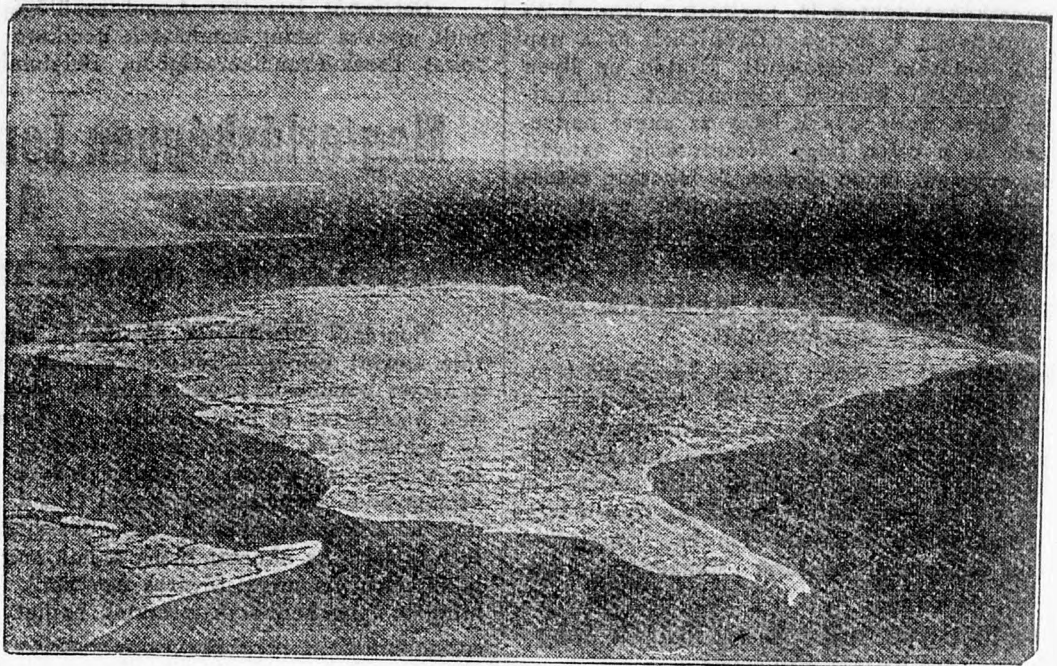
Érdekes megemlíteni, hogy 1915—17-ben mely rendszabályokkal védtek az angolok a doveri átjárót. Ramsgate központ körül álltak a Downs-ok, északi és déli bejárata előtt az előőrshajók, drifterek, rombolók és torpedóhajók védelme alatt, éjszaka pedig Deal előtt horgonyzott egy cirkáló vezetése alatt egy rombolóosztály. Később az északi Downs-ok védelmére Nord Forelandnál és

Forenesnél parti ütegeket állítottak fel. Az Elbow bolya körüli mély vizet, miután tengeralattjárók megközelítésének ki volt téve, úgy igyekeztek mentesíteni, hogy a bolya világítótornyát titokban áthelyezték és az így eleinte félrevezetett tengeralattjárók homokpadba belefurakodva, ott pusztultak.

A sajtó aknamezők között szabadon tartott hajózható út időnként, amikor már valószínűnek látszott, hogy a németek kiismerték, vagy magukra aknákkal elzárták, át lett helyezve. Egy-egy ilyen áthelyezés 2—3 napig tartott.

Azonban mindezek a természetes és mesterséges védelmi berendezések, még kevésbé pedig a sziget földjén készenlétben tartott szárazföldi erők aligha lesznek képesek a partraszállást megakadályozni. A partraszállás támadó hadművelet. A támadó pedig úgy az időpont, mint a támadási hely tekintetében meglepheti a védőt, tehát módjában áll döntő fölényrel fellépni és ezáltal odasiető tartalékok beérkezése előtt lábat a part valamelyik részén megvetheti.

Az igazi élet-halálharc csak azután a hidfőállításért fog megindulni. De az eddigi összecsapásokat mérlegelve, nem lehet kétséges, hogy ez a végső küzdelem is a német erők győzelmével fog végződni s akkor a szigetország vagy megadja magát, vagy elpusztul. Ma már a háboru Anglia részére nem egyedül a hajótér kérdése, úgy mint 1917-ben volt, hanem annak a problémája, hogy a megmaradt hajóternek meddig tudnak még elegendő számu és minőségű rakodókikötőt biztosítani. Anglia fővárosának sorsa nem fogja talán eldönteni a birodalom sorsát, de mindenesetre a szigetország sorsát döntően befolyásolja. A kikötők és London sorsa pedig a repülő-támadások bombázásain és az azt követő partraszállási hadműveleten fog eldőlni.

Ez az érdekes kép 5500 méter magasból készült Wight-szigetről, amely tudvalevőleg Portsmouth hadikikötője mögött fekszik

Megnyílt a budapesti Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár

Budapestről jelentik: Szeptember 5-én, csütörtökön délelőtti ünnepélyes keretek között megnyílt az Őszi Lakberendezési és Háztartási vásár. A megnyitó közönsége örömmel állapította meg, hogy a vásár jóval többet nyújt, mint amennyit propagandájai ígért. A magyar lakberendezési és háztartási ipar ugyancsak kitett magáért és egész sereg olyan árucikket hozott a vásárra amelyek valóban kényelmessé és izlelősebbé teszik a lakást és valóban leegyszerűsítik a háztartást. Az asztalterítési verseny csodásan terített egész hosszú asztalsoron mutatja be a terítési lehetőségeket a leggyesze-rübbtől a legdiszesebb kivitelig. Kirobbanó sikere van a magyaros női divat bemutatónak és az azt követő színes fénykép vetítéseknél. A mintakönyvek körül allandó a sürgős-forgás, legkiválóbb háziasszonyaink sütik-főzik napestig a finom falatokat, bemutatva ezzel a főző-tudományt és főként azt, hogy hogyan kell cukorral, zsírral takarékoskodni és hogy milyen remekül lehet étkezni filléres főzés mellett is. Egész sor mintaműhely került vásárra, ahol kiváló mesterek arra oktatták a kisiparosokat, hogyan kell olcsó eszközökkel versenyképes árut készíteni. De — természetesen — megközelítően sem lehet felsorolni a vásár sok érdekes részletét, hiszen ahhoz hasárok kellenének.

Budapest, már tele van vidékiekkel és külföldiekkel és egészen bizonyos, hogy a vásár utolsó napjáig, szeptember 16-ig is, zsúfolva érkeznek majd a vonatok. Ismeretes, hogy a magyar vasutakon féláru utazási kedvezményt és más egyéb kedvezményeket is igénybe vehet. A kedvezmények a vásár bezárása után szeptember 25-ig érvényesek. A kedvezményekre jogosító vásárigazolványt minden menetjegyiroda arusítja.

Fattinger—Solymoss O. S. B.:

Tanítt az élet

Rendszeres, modern, az életből vett eseményekből összeállított kitűnő példatár. Fattinger hitoktató nagyszerű példatára I. és II. kötetének legkitűnőbb példáihoz állította össze Solymoss bencés tanár hatalmas 300 oldalnál terjedelmesebb kötetét. Egyházi szónokok, hitoktatók számára elsőrendű segédeszköz. Ára kartonkötésben 6.80 P (240 lei)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 30 P, félévre 15 P, egy óra 2.50 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Időjárás

A budapesti Időjárás-kutató Intézet jelentése szerint várható időjárás a következő 24 órára: **Élénkebb szél, felhősebb idő, több helyen záporosó és zivatar. A hőmérséklet csökken.**

PLÉBÁNIAHIVATALOK FIGYELMÉBE! 1. Az országos jellegű hálaadó istentisztelet megtartásáig, ilyeneket minden plébánia saját hatáskörében és minél emlékezetesebben tartson. 2. A polgári közigazgatást az egész vonalon (iskolai vonatkozásban is), a katonai hatóságok vezetik; a vármegyei katonai parancsnokságnak alárendelt járási parancsnokságok, illetve városparancsnokságok útján. Keressük a kapcsolatot a hatóságokkal egyházközségeink érdekeinek megvédésére. 3. Az országos jellegű katolikus magyar sajtó legfőbb szerve a Központi Sajtóvállalat Részvénytársaság az egyházmegyei hatóság útján kéri a plébániai hivatalokat, hogy a címükre érkező központi sajtóvállalat kiadási lapokat fogadják szívesen és az ügy fontosságának megfelelő buzgalommal és kötelességtudással gondoskodjanak azok terjesztéséről. Nagyvárad, 1940. szeptember 11. Egyházmegyei hatóság.

„Corso“ mozgóban Péntektől

Vasuti nyugdíjasok, nyugbérések, akik még nem tettek le a nyugdíjnyújtásról, s sürögősen jelentkezzenek az állomáson. Éles és Grenerczy felügyelők.

ALKALMI BÉLYEG A VISSZATÉRÉS EMLÉKÉRE. Budapestről jelentik: Keletmagyarország és Erdély egy részének a Magyar Szent Koronához való visszatérése emlékére szeptember 5-én „Kelet visszatér“ felirású 10 filléres alkalmi postabélyeg kerül forgalomba. A bélyegeket a posta december 31-ig árusítja. A bélyeg azonban bárhova szóló postai küldemények bementetésére 1941 június 30-ig használható fel. A bélyegyet valamennyi postahivatal árusítja.

Felhívás. Felkérem a Sz. E. F. H. E. (Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete) volt tagjait, hogy címüket — későbbi megbeszélések megtarthatása céljából — velem közölni szíveskedjenek. Nagyvárad. J a k a b László gyógyszerész, Irgalmasok gyógyszerháza.

Felvétel a debreceni egyetemre. A debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem hit-, jog- és állam-, orvos-, bölcsészettudományi, ennek matematika- és természettudományi csoportjára a rendes beiratkozás az 1940-41. tanév I. félévére szeptember hó 1-28-ig tart. A felvételi kérvényeket az illetékes karhoz címzetten most kell benyújtani. Eredeti okiratok szükségesek. A dékáni hivatalok csak kiegészítő felszerelt kérvényeket fogadnak el. Akik tandíjmentességért folyamodnak, kérelmüket az illetékes karhoz 1940 szeptember 28-ig nyújtják be. Részletes tájékoztatás jelent meg a Budapesti Közlönyben, s felvilágosítást nyújt a rectori hivatal. Az egyetemen férfi és női internátusok működnek. Erre nézve az internátus, illetőleg kollégium igazgatósága nyújt részletes tájékoztatást.

Bel- és külföldi lapok, folyóiratok és szaklapra előnyösen előfizethetők az 50 éve fennálló

Kunstädter

Hirlapelőfizetési Irodájának
Budapest, V. Szent Ferenc tér 10

MILYEN POSTAI KÜLDEMÉNYEKET LEHET FELADNI A VÁRADI POSTÁN. A nagyváradi első számú posta vezetője közli: A postán a következő küldeményeket lehet feladni: közönséges, ajánlott, vagy express levelet bárhova, csomagküldeményeket azonban csak Magyarország területére. Ez utóbbi tarifája: 1 kgr-ig 30, 5 kgr-ig 40 fillér. Uralványok és csekkek felvételéről később tájékoztat a posta.

Nyugdíjas postások, akik még nem jelentkeztek nyugdíjkönyveikkel, sürögősen jelentkezzenek az 1. számú postahivatalnál, I. e. 33. sz. helyiségben. 1. sz. postahivatal vezetője.

KIS FERENCZ

* **Boda Boriska** diplomás hegedűtanárnő tanfolyamán a tanítás megkezdődött. Érdeklődni lehet Nagyvárad, Kossuth-utca 16.

Német lap a magyar Gyöngyösbokrétáról. Berlinből jelentik: A Berliner Börsenzeitung „Földművesek a színpadon“ cím alatt foglalkozik a Gyöngyösbokréta Szent István-heti budapesti előadásával. „Aki a magyarokat igazán meg akarja ismerni — írja a lap egyebek között — annak nemcsak Budapestet, a Balatont, Lillafüredet vagy a hortobágyi pusztát kell megnéznie, hanem az eldugott falvakat kell látnia, vagy a Gyöngyösbokrétát. A néző a színházban érzi a nép erőteljes igazi szívverését. Bámulusos a dallamok, tancok, játékok és népviseletek gazdagsága és sokfélesége. A Gyöngyösbokréta — fejezi be cikkét a lap — a magyar művészet legjobb élményét nyújtja“.

OKTÓBER ELSEJÉIG SZÜNETEL AZ OKTATÁS AZ ISKOLÁKBAN. Budapestről jelentik: A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében a Magyarországhoz visszacsatolt keleti és erdélyi területeken a népiskolákban, a középsiskolákban és szakiskolákban az oktatás október elsejéig szünetel. A tanulók könyvvél való ellátásáról és egyéb kérdésekről külön miniszteri rendelet intézkedik.

A „BRITANIA“ Biztosító Rt.

üzletfeleinek szíves tudomására hozza, hogy összes biztosításait automatikusan anyaintézeté az **Elemi Általános Biztosító Rt.** budapesti Igazgatósága vette át. — Foglalkozik a biztosítás valamennyi ágazatával
Nagyvárad Vezérképviselő: Horthy Miklós tér 3. Telefon 20-52

Felmentették állásából a törökországi szovjet nagykövetet.

Moszkvából jelentik: A Legfelsőbb Szovjet elnöksége Terentiev törökországi szovjet nagykövetet felmentette állásától és helyébe Vinogradovot nevezte ki.

KIS FERENCZ

EGY HAJÓ KALANDOS UTJA A DUNÁN. Szófiából jelentik: Ruszesuk kikötőjébe befutott a Pencso bolgár dunai hajó ötszáz Palesztina felé tartó utassal. Néhány hónappal ezelőtt indultak el Pozsonyból, de Sulinában a román hatóságok visszatartották őket, mert utleveleik nem voltak rendben. Ezenkívül a hajó sem felelt meg mindenben az előírásoknak. Miután olasz, román és más különböző lobogók alatt haladt, végül már lobogó nélkül hajózott, mint valami kalózhajó. Amint nemrég Gyurgyevóban üzemanyagot és élelmiszert kért, a románok elutasították. Erre a Pencso csalódottan a Duna másik partja felé fordult és Ruszesukban vetett horgonyt. A hajó eredetileg a Fekete-tengerre akart kifutni és egész Palesztináig szándékozott elvinni utasait, miután azonban a román hatóságok nem engedték ki, ide-oda bolyongott a Dunán. Úgy látszik azonban — hogy a kalandos utazás még mindig nem ért véget.

Horthy István csókja

A honvédség bevonulásának túladó öröme és eseményözöne számos jelentet, kedves történetet sodort magával, amelyeket most, apránként fog ki az ember a szemtanúk előadása nyomán.

A kormányzóra várakozó sokadalomban, a Rimanóczy-kávéház terraszán előtt hat fel-tűnően szép fiatal leány állt választekos iz-léssel készült, gazdag díszítésű magyar ru-hákban. A nép sorfala között egymás után fényes gépkocsik suhantak el az érkező ma-gyar előkelőségekkel s az egyik autó hirtelen megállt a leánycsoport előtt és egy tiszt lé-pett ki belőle. Odasietett a leányokhoz, tiszte-legve bemutatkozott nekik és közölte velük, hogy a kocsiiban ifjú Horthy István, a kor-mányzó fia ül és üdvözölni óhajtja a hölgye-ket

— Isten hozta! — mondták a leányok és olyan öntudatosan integetve „bátorították“ a kormányzó fiát, mintha valamenynyien fe-jedelmi sarjadékok lettek volna.

Ifj. Horthy István erre gyorsan kiszállt gépkocsijától, odalépett a bájos csoporthoz és így szólt:

— Üdvözlöm az erdélyi magyar leányo-ka-t.

Azzal kiválasztotta a fiatal hölgyek kö-zül a legszebbet, a legdélcegebbet és megcsók-olta az arcát.

Több se kellett. A lányok mind a hatan egyszerre nyakába borultak Horthy István-nak, aki tudvalevőleg magas, barna, szépar-cu férfi és összevissza csókolták. A kormány-zó fia mosolyogva állta ezt a viharos szere-tet-nyilvánítást, sőt itt-ott kedvesen viszo-nozta is a csókokat, s hosszu időbe került, míg sikerült kiszabadulnia az ölelék karok kellemes béklyóiból. Akkor a közönség éljen-riadalma közt gépkocsijába ült ismét s to-vább hajtott a Szent László-tér felé.

Aláírták a bolgár-magyar légi egyezményt

Szófiából jelentik: (MTL.) Dopoff bolgár kül-ügyminiszter, Boideff tábornok a légi erők főpa-rancsnoka és Arnóthy-Jungert magyar követ alá-írta a bolgár-magyar légi egyezményt és az ezzel kapcsolatos megállapodásokat.

„Erdély“ elnevezéssel új cigaretták kerül forgalomba.

Budapestről jelentik: (MTL.) „Edély“ elneve-zéssel új szivarka kerül forgalomba. Az 1 pengő 75 filléres szivarka dobozban 24 szivarka van, a 25-ikről a Magy. Kir. Dohányjüvedék elismervénynt ad, melyszerint azt az erdélyi szociális szerveze-tek javára adományozta. Egyidejűleg a „Felvidék“ elnevezésű cigaretták gyártását megszüntették.

Kibontották a tanya falát, megvacsoráztak és kifosztották a szekrényeket. Szegedről jelen-tik: Vakmerő betörést fedeztek fel Feketeszélen. Király Jánosné Feketeszél tanájába ismeretlen tettes behatolt és közel félezer pengő értékű szákmánnyal távozott. Az ismeretlen tettesek az éjszaka folyamán falbontás útján kerültek be Királyné házába. Az ablak alatt ásóval kibon-tották a falat és az így keletkezett nyíláson át bemaszta a szobába. A betörők a szekrényben pénz után kutattak. Amikor látták, hogy pénzt nem találnak, a szekrényben lévő fehérnemű-eket összecsomagolták, majd a padlásra mentek, ahol tollat gyűjtöttek egybe. A tettesek ezután megvacsoráztak, (a rendőrség az asztalon meg-találta a jóévtágyu bűnözők vacsoramaradvá-nyait), majd azon a helyen, ahol bemaszta a szobába eltávoztak. A betörést Királyné szom-szédai fedezték fel.

„Corso“ mozgóban Péntektől

Maniu Gyula csak Károly volt király uralmának ledöntése végett fogott össze a Vasgárdával

A jelenlegi kormányt demokrata kormánynak és rendszernek kell felváltania — mondotta a nemzeti parasztpárt vezére

Belgrádból jelentik: (Bud. Tud.) A Politika Bukaresti jelentése szerint Maniu nyilatkozatot tett, amelyben Románia jelenlegi politikai helyzetével foglalkozott. Hangoztatta, hogy a Nemzeti Parasztpárt mindig demokrata erelmű volt. Ellentétben állott a Vasgárda fasiszta elméletével. 1930-ban ő hozta haza Károly királyt és ő volt az első, aki a Vasgárdával most összefogott. Kénytelen volt összefogni, hogy a királyt és rendszerét eltávolítsa. Ezt azért tette, mert a jelen pillanatban szükségének tartja, hogy egy erőskezű ember tartsa fenn a rendet. Mindent megtesz, hogy meggyőzze saját embereit ennek szükségességéről és arról, hogy

Antonescut teljes erővel támogatni kell. A Nemzeti Parasztpárt most is, mint mindig, ellene van minden diktaturának. A jelenlegi kormányt demokrata kormánynak és rendszernek kell felváltania. Reményének adott kifejezést, hogy ennek a demokrata kormánynak vezetését Antonescu veszi át. A Vasgárdával való együttműködés csak egyetlen pontra vonatkozott, arra, hogy Károly király uralmának véget kell vetni. Miután a király lemondott és közvetlen munkatársait eltávolították, a Nemzeti Parasztpárt és a Vasgárda utjai szétválnak. A vasgárda totális uralmat akar, a parasztpárt pedig a demokrata-liberalizmus híve.

Megállapította a városparancsnok a fontosabb közszükségleti cikkek árát

Nagyvárad. Saját tud. A város katonai parancsnoksága hirdetményben közli a város lakosságával a közszükségleti cikkek megállapított árát.

A hirdetmény szövege a következő:

HIRDETMÉNY

Egyes fontosabb közszükségleti cikkek fogyasztói árát Nagyvárad város területén az alábbiakban állapítom meg:

Élőállatok árát:

	pengő lei
Élő sertés 120 kgr-ig	1.40 42
Élő sertés 120 kgr-on felül	1.47 44
Hízalt szarvasmarha kgr-ként	0.67 20
Javított szarvasmarha kgr-ként	0.60 18
Nyers szarvasmarha kgr-ként	0.53 16
Növendék állat 6 hó és 2 év között	0.73 22

Húsárak:

I. oszt. marhahús (hátsórész, valamint különböző sülték elkészítéséhez) kgr-ként	1.20 36
--	---------

„Corso“ mozgóban Péntektől

I. oszt. marhahús (eleje, nyak, szeg és borda) kgr-ként	1.06 32
Növendék állat husa kgr-ként 6 hónaptól 2 évig	1.33 40
Sertés hús kgr-ként	1.60 48
Olvasztani való nyers szalonna kg.	2.05 62
Szórt szalonna kgr-ként	2.13 64
Füstölt szalonna kgr-ként	2.20 66
Haj kgr-ként	2.13 64
Olvasztott zsír kgr-ként	2.20 66
Sertés karaj kgr-ként	1.87 56
Juh hús (hátsórész) kgr-ként	0.87 26
Juh hús eleje kgr-ként	0.73 22
Bivaly hús hátsórész kgr-ként	0.80 24
Bivaly hús eleje kgr-ként	0.67 20

Fenti árak mellett 1 kgr. hushoz kimért csont nem lehet több, mint 10 dkg.

Halak:

Ponty 1 kgr súlyig kgr-ként	2.— 60
Ponty 1 kgr-on felül kgr-ként	2.17 65
Körösvízi hal kgr-ként	1.33 40

Kenyérárak:

6-ás lisztből készült luxus kenyér kg.	0.53 16
Fehér kenyér kgr-ként	0.50 15

CORSO FILMSZÍNHÁZ

Ma, utoljára

Szereplők: Jávör Pál, Bordv Bella, Tompa Pufi, Mály Gerő

UZ BENICE

NYIRŐ JÓZSEF REGENYE FILMEN

Legújabb magyar hirdető és kitűnő pótkép

Egységép népkenyér	0.43 13
Rozskenyér	0.43 13
Tojás darabonként	0.10 3

Tejtermékek:

Házhoz szállított teljes tej literenként	0.27 8
Tejfel	1.16 65
	1.33 40
Tehénturo kgr-ként	0.93 28
	1.06 32
Juhturo kgr-ként	2 60
Főző vaj kgr-ként	4.— 120
Tea-vaj kgr-ként	5.33 160

Cukorárak:

Kristálycukor kgr-ként	1.06 32
Süvegucukor kgr-ként	1.13 34
Porcukor kgr-ként	1.10 33
Kockacukor kgr-ként	1.13 34

Szappanárak:

Háziszappan I. oszt. kgr-ként	1.33 40
---	---------

Főzelékfélék:

Burgonya kgr-ként	0.13 4
	0.20 6
Hagyma kgr-ként	0.10 3
Fehérkáposzta fejenként	0.06 2
	0.12 4
Paradicsom kgr-ként	0.12 4
	0.26 8

Egyébként az itt fel nem sorolt cikkek áraitra vonatkozólag mindaddig, amíg azok árát rendeltileg szabályozni nem fogom, az eddig érvényben volt rendelkezések irányadók.

Felhívom az érdekeltek figyelmét úgy a fenti, mint az egyéb itt fel nem sorolt cikkek maximális árának legpontosabb betartására, mert mindazokkal szemben, akik az árszínvonal fenntartásával kapcsolatos rendelkezéseket áthágják, a legszigorúbb büntetéseket fogom alkalmazni. Nagyvárad, 1940. szeptember hó 10.

Vitéz Rajnay Károly, s. k. tábornok, városi katonai parancsnok.

NYILTTER*

A „Cartea Românească“ könyvkereskedést Bodor Mária-tól átvettem. Kérem a hitelezőket, hogy két napon belül jelentkezzenek az üzletben.

Krausz István.

* Ideges embereknél és lelkibetegeknél az igen enyhe hatású, mindig megbízható természetes „Ferenc József“ keserűviz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — kiadós belülről, jó gyomormérsztést és elegáns étvágyérzetet hoz létre. Kérdezze meg orvosát.

Szerda délután 5 órakor teszik le a fogadalmat a városháza tisztviselői

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délután 5 órakor a városi katonai parancsnok előtt ünnepélyes körülmények között letették a fogadalmat a városháza tisztviselői. A fogadalom letétele után a városi katonai parancsnok a fogadalom tevőket figyelmeztette, hogy a katonai igazgatás ideje alatt az alkalmazás ideiglenes jellegű s ezen ideiglenes alkalmazás a magyar állammal szemben semmiféle jogigény támasztására alapul nem szolgálhat. A fogadalom tevők ezt tudomásul vették.

A jegyzőkönyvet felolvasták, helybenhagyták és aláírták. A fogadalom tevők a jegyzőkönyv eredeti példányát átvették.

A városháza ügyosztályait a következő úrak vették át:

Főjegyző: dr. Borbély Lajos.

Pénzügyi osztály: Klemenz Rudolf.

Katonai: Kolontáry János.

Népjóléti és kultur: dr. Farkas István.

Közigazgatási: Rozsly István.

Gazdasági: Rimanóczy László.

Mérnöki: Tóth Sándor.

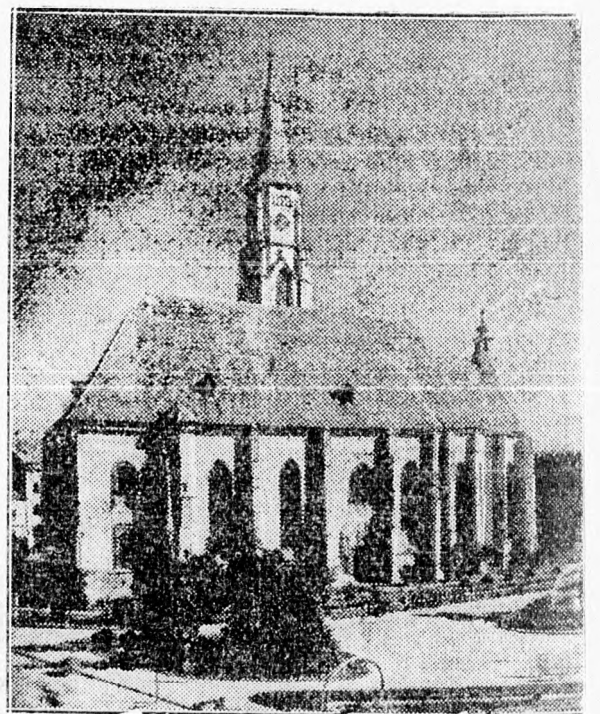
Az adóhivatalnál a kivétési ügyosztály vezetője: Morvay Árpád, a behajtási ügyosztálynál Fráter József.

Az ünnepélyes fogadalomtételről lapunk holnapi számában részletesen beszámolunk.

KIS FERENCZ

Bazilli Mihálynak adta át a villamosmű vezetését Belányi főmérnök.

Petneházy alezredes — mint ismeretes — Belányi Imre főmérnököt, a villamosmű egyetlen magyar tanácsosát bízta meg a villamosmű ideiglenes vezetésével mindaddig, míg a város vezetőse ebben a tekintetben is intézkedik. Belányi Imre, aki nagy szaktudással és pontos lelkiismeretességgel látta el ideiglenes feladatát, kedden adta át hivatalát Bazilli Mihálynak, a villamosmű volt igazgatójának.

Az őstépi kolozsvári Szent Mihály templom

A beiratások minden iskolában megkezdődnek

Tanítók és tanárok alkalmazása

Az iskolaügy megszervezésére kiküldött **Bendák Gyula** m. kir. tanfelügyelő úrtól nyert meghatalmazás alapján közöljük a következőket:

Valamennyi állami, volt községi elemi iskolában, valamint a volt polgári iskolában és összes középiskolákban a beiratások holnap megkezdődnek.

Minden iskolában az oda kiküldött, (nagyobbára már ott működött) tanerők vezetik a beiratásokat.

A beiratási díjak szedését — egyelőre — mellőzik.

A polgári fiúiskolába beiratkozni szándékozók a **liceum** mellett (magyar időkben volt polgári fiú, román imperium alatt volt állami tanítóképző) iskolában jelentkezzenek. (Előkészíttség: négy elemi osztály.)

Minden zavar és félreértés elkerülése céljából közöljük, hogy minden típusú iskola ügyben kizárólag **Bendák Gyula** m. kir. tanfelügyelő intézkedik. Tanítók és tanárok szolgálati ügyben nála jelentkezhetnek. Vármegyeház, Nagy Sándor utcai oldal.

Csütörtökön kezdődnek az előzetes beiratások a nagyváradai Állami Leányfőgimnáziumba

Kellőszámú jelentkező esetén román tagozatot is szerveznek

A Nagyváradai Állami Leányfőgimnáziumban (volt Oltea Doamna Leányliceum) szeptember hó 12, 13 és 14-én mindennap délelőtti 9-től 12-ig tartanak az előzetes beiratások. Az iskolába vallás és nemzetiségi különbség nélkül fölvesznek növendékeket. Elégséges számú jelentkező esetén román tagozata is lesz a főgimnáziumnak. A tandíj fizetésére vonatkozólag csak később történik intézkedés. Az Állami Leányfőgimnázium ideiglenes igazgatásával **Andor Antal** reálgimnáziumi tanárt bízták meg.

Értesítés. A nagyvárad-olaszi római katolikus elemi fiúiskolában a folyó tanévi beiratások tovább folytatódnak, naponként 8—11-ig és délután 3—5-ig. Mindennemű felvilágosítást megad az igazgatóság.

Iskolai hír. Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy gyermekeiket haladéktalanul beírassák. A 7. évet be nem töltött gyermekek is beírathatók. Iskoláink ez évben is teljes hét osztállyal működnek. Református iskola igazgatósága.

A nagyváradai Magyar Királyi Állami „Szent László” reálgimnáziumban, (volt Gojdu liceum), folyó hó 12, 13, 14-én délelőtti 8—12-ig előzetes beiratásokat tartunk minden osztályra, mindkét tagozatra (magyar, román). Iratok benyújtása és tandíjfizetés később lesz. Ugyanezen a napokon tartjuk meg a még elmaradt javító vizsgákat és magánvizsgákra is ekkor adunk felvilágosítást. Igazgatóság.

* **Iskolai értesítés.** A várad-ujvárosi római katolikus 7. osztályu elemi fiúiskolában az 1940—41. iskolai évre szóló beiratások szeptember 15-ig tartanak. Felhívjuk az érdekelt szülőket, hogy gyermekeiket a fentjelölt időpontig irassák be. Nagyvárad, 1940. szeptember 11. Az igazgatóság.

Az állami magyar tanítóképzőben a beiratások megkezdődtek és szeptember 15-éig tartanak. A növendékek felvétele a régi rendszernek megfelelően történik II—VIII. osztályokba I. osztályba felvétel nincs. A beiratkozni óhajtok hozzák magukkal születési bizonyítványukat és az utolsó évfolyam elvégzéséről szóló igazolványt. Nagyvárad, Ór-utca 3. Vezetőség.

A nagyváradai Református Leánygimnáziumban a beiratások e hét folyamán történnek. A tanulók sürgősen jelentkezzenek, mert a tanítás azonnal megkezdődik, amint a katonai parancsnokság a napot kitűzi.

A visszatért Erdélyben 6600 km állami és törvényhatósági utat kapott vissza Magyarország

Ezzel állami és törvényhatósági közúthálózatunk 40.000 km-re emelkedett. — Nyolc új államépítészeti hivatalt állítanak fel. — A visszakerülő úthálózatban sok a nem-korszerűen kiépített út

A visszatért Erdély 12 vármegyében levő közúthálózatáról egyelőre csak a román kormány által megállapított adatok állanak rendelkezésre. A románok szintén megkülönböztetnek jobban kiépített állami és olcsóbb pályával készült törvényhatósági utakat. De ezenfelül vannak olyan tvh. útjaik is, — melyek még kiépítetlenek.

Vármegyék szerint itt csak a román részből most visszakerült útrészeket értve, az állami, illetve tvh. utak megoszlása a következő: **Beszterce-Naszód:** 132 km állami és 330 km tvh; **Bihar:** 255 km áll., 478 tvh; **Csik:** 262 áll., 239 tvh; **Háromszék:** kb. 120 km áll. és 280 km tvh; **Kolozs:** kb. 230 km áll. 210 tvh; **Maras-Torda:** 253 áll., 485 tvh; **Máramaros:** 176 km áll., 86 tvh (az utak többi része már Kárpátaljával visszakerült); **Szatmár:** 306 km áll., 386 tvh (a többi már előbb); **Szilágy:** 145 áll., 298 tvh; **Szolnok-Doboka:** 175 km állami és igen sok, de nem mind kiépült = 1038 km tvh; **Torda Aranyos:** kb. 50 km áll. és 50 km tvh; **Údvarhely:** kb. 140 áll. és 390 tvh; végül **Ugocea** 3.2 km állami és 56 km tvh (a többi már előbb visszakerült).

Mindössze tehát visszakerült állami és tvh közút összesen 660 km. Ezzel pedig, miután a Fel-

vidékkel és Kárpátaljával együtt közúthálózatunk kerekén 5800 km állami és kb. 27.000 km tvh, összesen tehát kerekén 33.000 km, ehhez a fenti 6600 km-et hozzáadva, összesen kerekén 40.000 km úthálózat van most már Magyarországon.

Az Erdély visszatértével történt területnövekedésünk: 116.000 km²-ről 160.000 km²-re 38 százalékos; az utak km hosszának növekedése 33.000 km-ről 40.000 km-re pedig csak 21 százalékos. Ez is mutatja, hogy a visszatért Erdélyben az úthálózat általában sokkal ritkább, mint a többi magyar részekben. Ezt különben a sok hegyes-erdős vidék is megmagyarázza.

A mintegy 6600 km új közútunk igazgatására a megyeszékhelyeken, hír szerint, összesen előreláthatólag nyolc új államépítészeti hivatalt és két közúti kerületi felügyelőséget állítanak fel. A korábbi 34 államépítészeti hivatal beadásával tehát ezentúl 42 hivatalunk lesz, a kerületi felügyelőségek száma pedig tízre emelkedik.

A visszakerült erdélyi közúthálózat útpályáinak építési kiviteli módja és állapota tekintetében egy-két tűrhető autostráda kivételével, általában a mai követelményekhez mérten, elég silány kivitelűek és kevés gondot fordítottak fenntartásukra is.

A román területen maradt magyarok helyzetével foglalkozott Pest megye közgyűlése

„Tartsanak ki és bízzanak”

Pest megye törvényhatósági bizottsága kedden ünnepi közgyűlést tartott. **Barcsay** Ákos főispán mellátta a visszaesetolt keleti ország-részek szépségét és jelentőségét, Hódolattal emlékezett meg a kormányzó úrról, köszönetét fejezte ki a németek és olaszok vezérének, a miniszterelnöknek és a külügyminiszternek és a honvédségnek.

Pest megye megfestette gróf Ráday Gedeon, Preszly Elemér, báji Palay Tibor volt főispánok és Agoraszó Tivadar volt alispán arcképet. A közgyűlés szünetében leleplezték a négy arcképet. Az avatóbeszédet **Blaskovits** Lajos főjegyző mondta.

Szünet után az alispán jelentését tárgyalták. Nemeskéri Kiss Sándor és Okos Gyula felhívása után **Matolcsy** Mátyás arról beszélt, hogy a vissza nem csatolt területeken üldözik a magyarságot. Aradról aggasztó hírek érkeznek.

Matolcsy ezután azt fejtegette, hogy a föld-reformot illetően nem elég gyorsan hajlítják végre a zsidótörvényt. **Szentjóni Staub** Elemér és **Tihanyi** Lajos szölt még hozzá az alispán jelentéséhez, majd vitéz **Endre** László válaszolt a felszólalásokra. Helyeselte azt az elhangzott indítványt, hogy a hősi emlékművekre gyűjtött pénzből egészségházakat építsenek. Két pestmegyei községben ezt már meg is tették.

— Magam is értesültem az aradi eseményekről. — folytatta. — Számos magyar vezető letartóztatott. Nagy tüntetések voltak a magyarok ellen. Átérezve ottani testvéreink hely-

zetét, biztatásunkat küldjük nekik: tartsanak ki és bízzanak.

Kijelentette, hogy a zsidó birtokok kisajátítása azért késik, mert a gazdasági felügyelőségek, amelyekre ennek lebonyolítása hárul, túl vannak terhelve munkával. A zsidó birtokok egyrészt már az idén kisajátítják, a többi kisajátítást gyökeresen elintézik jövőre. A gazdáknak nyújtandó adó- és hitelkedvezmény ügyében eljár a kormányhatóságoknál.

Az alispán jelentését elfogadták. Titkos szavazással betöltötték a megüresedett főszolgabírói és szolgabírói állásokat és letárgyalták a 84 pontból álló napirendet.

A kiskőrösi járás főszolgabírájává dr. **Gyenes** Istvánt, a pomázi járás főbírájává dr. **Hazay** Gyulát választották. Szolgabírákká **Palotay** Józsefet és **Gruber** Józsefet. A napirend során Nemeskéri Kiss Sándor azt indítványozta, szervezzenek országos mozgalmat a hajléktalan vagy szűkölködő belga és holland gyermekek magyarországi üdülésére. **Endre** László alispán kiegészítette az indítványt azzal, hogy a velünk baráti viszonyban álló hadviselő államok ama gyermekei számára is ajánljuk fel ezt a vendéglátást, akik az ellenséges bombatámadásoknak leginkább kitért városokban laknak. A közgyűlés a módosított indítványt elfogadta.

Az ideiglenesen engedélyezett nagyváradai lapok

A város katonai parancsnoksága a *Magyar Lapok* és *Erdélyi Néplap* című politikai napilapokat, a *Szabadság*-nak Nagyvárad cím alatt, az *Erdélyi Magyar Tanító, Gyermekkönyvtár, Református Híradó, Református Jövő, Reformátusok Lapja* című szaklapok megjelenését ideiglenesen engedélyezte. E lapok teljes tartalmát ellenőrzésre, megjelenésük előtt, a városi katonai parancsnok sajtó-előadójánál bemutatják.

DORIÁN FILMSZÍNHÁZ

Ma, utoljára

RAKÓCZI INDULÓ

Herczeg Ferenc »DOLOVAI NÁBOB LEÁNYA« című filmetegényének filmváltozata. — Szereplők: Dajka Margit, Jávor Pál, Turay Ida, Csontos Gyula és Gózon Gyula. — Előadások kezdete: 4—6—8 órákor

Nagyvárad thji. város.
Gazdasági ügyosztály.

Hirdetmény

Felkértek mindazok, akik a város oltóságánál szolgálatot teljesítettek, vagy esetleg, mint önkéntes tűzoltók működtek a múltban, hogy amennyiben tűzoltói állást akarnak vállalni, úgy 3 (három) napon belül jelentkezzenek dr. Rehák Tamás tűzoltóparancsnoknál a Mezey Mihály-utcai tűzoltó-laktanyában.

S. K. Rajnai Károly
Nagyvárad város katonai parancsnoka.

Nagyvárad és a megye közegészségügyi szolgálata

Nagyvárad. Saját tud. A megye és város közegészségügyi kérdését dr. Tóth Ernő, a csonka Bihar megye tisztii főorvosa intézi. Mint egészségügyi előadó megszervezte az egészségügyi szolgálatot.

Tegnap ezünnünkben ismertettük a közegészségügyi orvosi karában történt változásokat. Ma megérkezett Joó Ferenc gondnok, aki a kórház gazdasági ügyeinek intézését veszi át.

A gyermekkorház vezetője dr. Szőke Ferenc. A gyermekmenhelyet dr. Mihakovits István vette át.

A betegsegélyzőhöz már az elmúlt napokban megerkezett Arkossy Zoltán OTI titkár és megkezdte a szervezés munkáját. Az orvosok új beosztása folyamatosan van, a munka azonban rendezmederben folyik tovább. Három nappal ezelőtt megkezdtek a táppénzek kiutalását is. A Betegsegélyző ezután is felhívja a tagokat, hogy illetményeiket rendszeresen fizessék be, hogy az intézet is eleget tehesen a vállalt kötelezettségeiknek.

A járványkórház vezető orvosa dr. Henter Károly, alorvos dr. Andrassy László.

A központi járási főszolgabíróság mellé dr. Albu Bélát nevezték ki.

Városi tisztiorvosok: dr. Szirmai Kálmán, dr. Kirner György és dr. Deák István.

Dr. Tóth Ernő tisztifőorvos kedden Élesdre látogatott el, átvette a tüdőszanatoriumot és vidéken is megszervezte az egészségügyi szolgálatot. Az élelmi körörvos dr. Masznik lett, Telegden pedig dr. Bódis Gáspár kapott megbízást.

„A Belvedere-ben ismét napfény derült Európára“

A két belvederei döntést méltatta magyar adásában a Donausender

Bécsből jelentik: (M. T. I.) Kedd esti magyar adásában a Donausender a Belvedere-palota híres, történelmi nevezetességű aranyterméből méltatta a két belvederei döntés jelentőségét. A bemondó, aki erdélyi magyar ember, ismertette a történelmi jelentőségű döntőbírósi ülés lefolyását. Idézett annak jegyzőkönyvéből, majd így folytatta:

— Belvedere falai között hevesebben dobog a magyar szív, megnevésedik a magyar szem és megremeg a magyar ajak. Ez a pompás porta nekünk nemcsak az építőművészet remeke, hanem templom, az igazság temploma. Halkan lépünk a kerek márványasztalhoz, melynek lapján a nagyobb Magyarország megszületett. Én is a Te áldott földedről indultam el világjáró utamra Erdély, szent szülőföldem. Még nem csókolhattam meg földedet, s addig, míg ez megtörténhetik, ezt a kerek márványasztalt simogatom, a Belvedere aranyterem márványasztalát. Milliő magyar testvér nevében mondom: köszönöm. Köszönjük a Székelyföldet, a magyar szabadulás színhelyének, a pompás Belvedereinek, de elsősorban a Német nép Führerének és az olasz nép Ducejének, akik nemcsak ősi területeket adtak vissza, hanem a szebb jövőbe vetett hitünket és bizalmunkat is.

A bemondó ezután bajtársi köszönetét fejezte ki a hős német katonáknak, majd így folytatta:

— Hitler vezér széttrökte a bilincseket. Trianon és Belvedere — pokol és mennyország. Trianon az örökös szenvedés, rettegés és a szabadságra való várakozás, vágyakozás, Belvedere a megnyugvás, megbékélés záloga. Belvedereben ismét napfény derült Európára.

Felfüggesztették a szesztilalmat

Szerdán a záróra esti 12 óra

Nagyvárad város katonai parancsnoksága 145 1940 kat. köz. szám alatt intézkedett a szesztilalom felfüggesztéséről és a szerdai záróróról. A hirdetmény szövege a következő:

HIRDETMEYNY.

1. Erdély fővárosának, kincses Kolozsvárnak rabságból történt felszabadulása és örök időkre az ősi hazába való visszatérése alkalmából, a zárórát a mai napon kivételesen 24 óráig, (éjfélig) hosszabbítom meg.

Eme fenti esemény magasztosságát mindenki átérzi és így joggal elvárom, hogy örömeinek ahhoz méltóan is fog kifejezést adni.

2. A szesztilalmat visszavonom, azon reményben, hogy annak újhóli elrendelésére okot több senki nem szolgáltat.

Nagyvárad, 1940 szeptember 11.

Vitéz Rajnai Károly s. k. tábornok.
városi katonai parancsnok.

Aptéahirdetések

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Állást nyee

A nagyváradai posta nyugdíjas személyzetéhez!

Sürgősen jelentkezzenek 1. számú postahivatalnál I. e. 33. számú helyiségben. Vezetőség.

ÜGYES

fiatalember nyomdai szolgálatra azonnal felvételt. Szent László-nyomda R. T., Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

Magyar

keresztény gyors- és gépirónó felvételt a villamosmű telepén. Jelentkezés reggel 8-9 óráig.

Felhívjuk

mindazokat a villamosmű, vízmű, jéggyár és más városi üzemi volt magyar alkalmazottakat, akiket magyarságuk miatt bocsátottak el, hogy a villamosmű igazgatóságánál, Vartér 1., felvételt vagy előjegyzés céljából haladéktalanul jelentkezzenek.

Nyugdíjas

jobb házaspárnak magánház felügyeletért szép egyszobás konyhas lakást adok. Cím a kiadóban.

Vendéglői

munkálatokban jártas fiú felvételt. Özv. Tirb Józsefné, Félix-fürdő.

Gyermekszertető

cselédleány kerestetik. Nagyvárad, Balassatér 5. Lobodka. 1-3-ig.

Megbízható

házaspár, házmesternek felvételt, férj foglalkozással birjon. — Nagyvárad, Popovics-utca 4. szám.

Ügyes

asszonyt konyhára azonnal felvesz Veres cukrászda, Nagyvárad, Rákóczi-utca 6.

Ápolónő,

intelligens, havi fizetéssel felvételt. Cím a kiadóban.

Kék Macskába

mosónő azonnalra felvételt.

Asztalos

tanulókat fölveszek. — Spitz-telep, Szabó Albert asztalosmester, — Nagyvárad.

Állást keees

Perfekt

szakácsnő elhelyezkedést keres. Sebestény Vilma. — Nagyvárad, Püspöki-utca 80.

Kereskedő,

menekült, középkorú, óvadékkal, megfelelő elhelyezkedést keres bárhol. Cimeket a kiadóba kér.

Fiatal

borbélyesség azonnalra állást keres. Illána Márton. — Nagyvárad, Április 20. utca 21. sz.

Aradról elmenekült, középkorú, nőtlen férfi alkalmazást keres. — Gyakorlott szállodai portás, több nyelven beszél, a vendéglői szakma minden ágában jártas, hasonló minőségben, esetleg nagy vállalatnál bizalmi állást keres. Nagy Márton néven ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít

Egyedül

álló brassói menekült kereskedő, 42 éves, római katolikus vallású, női és férfitávt szakmába állást keres vagy bármilyen állást vállalt megélhetése biztosítása végett. Ajánlatokat a kiadó továbbít.

Házvezetőnőnek

vagy főzőnőnek ajánlok minden háztartási munkához értő római katolikus magános özvegyasszony. — Özv. Vargáné, Nagyvárad, Szent Anna-utca 15.

Lakás

Az Orsolya-zárda Nagyvárad, Rákóczi-utca 7. számú épületében 2 és 4 szobás lakások azonnal kiadók.

4 szobás

komfortos magánház azonnalra eladó vagy kiadó. Érdeklődni or. Lintner Béla ügyvédnél, Nagyvárad, Uri-utca 27. Telefon 16-26.

Azonnalra

kiadó 2 szobás komfortos lakás, Nagyvárad, Rákóczi-utca 49., illetve Parintele Danila-utca 7. szám.

Kiadó

2 szobás urilakás és butorozott szobák. Pável-utca 20. sz. Házfelügyelő.

2 szobás,

fürdőszobás, komplett parkettás, új lakások 22.000 lej évi bérért kiadók Körös-utcán. Félvilágosítással szolgál dr. Sebestény ügyvéd, Nagyvárad, Szaniszló-utca 18. szám.

3 szobás

modern utcai lakások és egy szoba, fürdőszobás lakás kiadó. Érdeklődni: Nagyvárad, Csengeri-utca 2.

Butorozott szoba különbejárattal, magános urnak kiadó. — Nagyvárad, Iskola-utca 10. szám.

Kétszobás

utcai lakás október 1-re kiadó. Nagyvárad, Széles-utca 22-a.

Kiadók

Gerliczy palotákban 2 és 3 szobás, teljes komfortos lakások. 2 nagy helyiség raktárnak, vagy műhelynek. Érdeklődni: Rákóczi-utca 42. szám.

4 szobás komfortos lakás azonnalra kiadó, Színház-utca 4. szám alatt, a város központjában. Értekezni lehet: Nagyvárad, Rákóczi-utca 16. szám. Dr. Sarkady.

Adás-vétel

Elcserélném vagy átadnám Aradon levő üzletes házamat. Érdeklődni: Faragó tanítónő, Nagyvárad, Orsolya zárda.

Eladó

egy modern parkettás, 2 szobás, előszobás, fürdőszobás és pincelakásos új ház. Gyönyörű udvari és kerti berendezés. Nagyvárad, Lovas-utca 17-a szám. Ügynökök díjazva.

Bádigos műhely berendezést megvételre keresek. Varga Sándor, Nagyvárad, Szent Anna-utca 23. szám.

Iroda

berendezést megvételre keres dr. Magyaródi Boros István ügyvéd, Nagyvárad, Mussolini-tér 12. szám, törvény-szék mellett.

Különféle

Iratok

magyar szövegre való fordítását és hitelesítését eszközli: „Express“ Ügynökségi-iroda nagyváradai fiókja, Mussolini-tér 12. szám.

Ridzyk György

keresztény lakatosmester. Mindennemű lakatosmunkát vállal, — kasszanyitást és javítás. Kossuth-utca 16.

Szülők!

Bármilyen osztálybeli rendes és magántanuló előkészítését felelősséggel vállalom.

Fizetés csak akkor, ha a diák átment. Karácsonykor, húsvétkor vagy év végén. Az előkészítést szeptember 15-én megkezdem. Cím: Korvina könyvkereskedős, Nagyvárad, Szent László-tér 2. szám.

Major Vilma

fényképező fényképfelvételei a magyar honvédség bevonulásáról, a bevonulási ünnepségről és a magyar nők vasárnapi diszfelvonulásáról az „Örszem“ könyvkereskedésben kaphatók.

Ingatlan

venni, eladni, cserélni akar, forduljon dr. Simonyi ingatlanforgalmi irodához. Nagyvárad, Rákóczi-utca 2.

Magyar

nyelvtanfolyamot rendez fogimnáziumi tanár, román iskolába járt tanuló részére. (Nyelvtan, helyesírás, fogalmazás). Jelentkezés csütörtökön reggel 8 órakor a Szt László reálimnázium (volt Gozsdu) földszint 21. termében.

Ingatlan venni-eladni akar forduljon BALOGH ingatlanirodához Pável utca 19.

Akik

magánházat, bérházat, bármilyen ingatlant eladni, venni akarnak, keressék fel Popovics ingatlanforgalmi irodát Nagyvárad, Szent János-utca 6. szám. Telefon 15-67.

Középközléseket teljes ellátásra felveszek. Nagyvárad, Csengeri-utca 2. szám. Dr. Julierné.